

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Своје децембарске пензије увећане за 10,9 одсто примило је око 1,65 милиона пензионера свих категорија, а припадности су свим корисницима исплаћене закључно са 6. јануаром

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

СТАБИЛАН СИСТЕМ ГАРАНТУЈЕ СИГУРНУ ИСПЛАТУ

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Реља Огњеновић

РЕДАКЦИЈА:

Милена Јовановић

Париска бр. 9,

11000 Београд,

011/2030-742

e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-743

011/2030-744

ШТАМПА:

Штампарија

ЈП „Службени гласник“

Београд

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-743

Рукописи и фотографије

се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

Модеран и праведан

Значај феномена празника и места које у култури сећања заузимају прошли догађаји и личности који се славе, односно којих се друштвене групе колективно и институционализовано „сећају“, тема је која је заокупљала пажњу великог броја истраживача. Празничка култура сећања, са својим јавним ритуалима, је спона која један народ повезује са прошлошћу док сам бира историју коју ће да прославља.

Најзначајнији празник нашег државног календара, Сретење – Дан државности Србије, који се обележава 15. и 16. фебруара, спомен је на дан „када је на збору у Орашцу 1804. године дигнут Први српски устанак и дан када је у Крагујевцу 1835. године издат и заклетвом потврђен први Устав Књажевства Србије“. Од првог српског устава протекло је 190 година, а у време када је настао Србији је, као вазалном делу великог Турског царства, било потребно да прописима правно регулише аутономију на ослобођеним територијама и да се оконча револуција. Доношењем Сретењског устава у време када велики број европских држава није поседовао овакав правни акт, Србија је заокружила своју националну револуцију и конституисала државност, иако није изборила међународно-правну самосталност. Мала аутономна Србија неочекивано је донела један од најмодернијих демократских устава тог времена.

Историографи тог доба су велики део проучавања конституционализма усредсредили на мали број утицајних земаља (Британско царство, САД, Француска). Али често занимљиви догађаји долазе из других делова света, а Балкан 19. века је био велика лабораторија уставотворства.

Писац Сретењског устава био је учени Србин из Беча, Димитрије Давидовић, секретар кнеза Милоша, који је кнезу, кажу хроничари, уз његову преку нарав додавао дипломатске вештине и мало мудрости. Устав је написан у кратком року, за свега неколико недеља, као модеран законодавни акт по угледу на најбољу европску традицију: „француски изданак у турској шуми“, како су говорили интелектуалци тог доба.

Јасно је разграничавао гране власти, делећи их на сада уобичајене законодавну, судску и извршну, правећи баланс и основ за будућу функционалну српску државу. „Кад роб крочи у Србију, постаје слободан“, можда и најпознатији члан Сретењског устава, прокламовао је личну слободу, а највиши правни акт бавио се и слободом

вероисповести и другим тада веома модерним и прогресивним либералним идејама, уз уређење државних финансија и пореског оптерећења народа.

Устав садржи и одредбе које говоре о положају чиновника и гарантује им сталност, да би их на тај начин заштитио од самовоље кнеза. Најважније одредбе о одговорности чиновника су да се они могу унапређивати, али се не могу враћати на нижа звања, ни избацити без судски доказане кривице. У то време у Србији је почело да се образује уверење да је чиновничка служба господско, отмено занимање. Чиновник уместо кнежевог личног слуге постаје државни орган.

Судска власт, коју регулишу чланови 77-81 Устава, садржи основне елементе гране власти. Према одредбама Сретењског устава, судска власт врши се самостално и независно и

поверава се државним органима. Члан 80 прописује да „судија не зависи у изрицању своје пресуде ни од кога у Србији, до од законика српског; никаква, ни већа ни мања власт у Србији нема права одвратити га од тога, или заповедати му, да другачије суди, него што му закони претписују“.

У поглављу посвећеном грађанским правима (Општенародна права Србина) Устав подсећа на западне либералне декларације, законе и уставе. Прокламовао је једнакост свих грађана пред законом и судом, укинуо кулук, установио неприкосновеност иметка. И из данашње перспективе је јасно колико се овај пропис либералне демократије није уклапао у схватање уставности тадашње Србије. Устав нису желеле ни моћне силе Европе, Аустрија, Русија, Турска, а ни српски кнез.

Као што је познато, судбина Сретењског устава је да је убрзо укинут и да је остао без пуне примене у Србији, али и без много трагова у нашем друштву. Ипак се памти као светао пример и подсећање да је некада за кратко време могуће прескочити векове заостајања.

М. Јовановић

ПЕНЗИЈЕ ЗА СВЕ КОРИСНИКЕ ИСПЛАЋЕНЕ ДО 6. ЈАНУАРА

Стабилан систем гарантује сигурну исплату

Око 1.656.000 пензионера свих категорија примило је у јануару своје децембарске пензије увећане за 10,9 одсто. И корисници накнада су добили своје припадљивости увећане за исти проценат, а примања су свима стигла раније него што је уобичајено.

– Као што смо и најавили, исплата пензија почела је 3. јануара и закључно са 6. јануаром добили су их сви корисници. Желели смо нашим пензионерима да омогућимо да празнике проведу онако како заслужују и, уз благовремене припреме и ванредно залагање запослених у Фонду и Пошти Србије, уз велику подршку Владе Републике

Србије и Министарства финансија, наравно и банака, пре свега Банке Поштанска штедионица, у томе смо и успели. Повратне информације које имамо кажу да су пензионери веома задовољни овим нашим потезом – навео је директор Републичког фонда ПИО, Реља Огњеновић.

Према његовим речима, за пензионере, садашње и будуће, најважније је да је успостављен стабилан систем који гарантује сигурну исплату пензија, уз редовне повишице, а то је ефекат континуиране политике инвестиција и нових радних места, што резултира значајно бољом наплатом доприноса.

Реља Огњеновић, директор Фонда ПИО

Подсећамо да након децембарског увећања просечна пензија износи 50.683 динара. Најнижа пензија за категорије запослених и самосталних делатности сада је 27.711,33 динара, а за категорију пољопривредника 21.786,02 динара. Највиша пензија према, важећем Закону о ПИО за све категорије корисника, укључујући и професионална војна лица, за 45 година стажа, након увећања од 10,9 процената износи 255.231,18 динара.

М. Јовановић

СА СЕДНИЦЕ УПРАВНОГ ОДБОРА РЕПУБЛИЧКОГ ФОНДА ПИО

Усвојен Програм рада Фонда за 2025. годину

Управни одбор Републичког фонда ПИО, на седници одржаној 29. јануара, поред осталог, донео је Програм рада РФ ПИО за 2025. годину.

Како је навео заменик директора РФ ПИО, др Александар Милошевић, Програм рада Фонда за 2025. годину доноси се у складу са Законом о ПИО, Статутом и другим општим актима Фонда и садржи преглед активности које ће допринети остварењу стратешких циљева Фонда.

Др Александар Милошевић је у уводном излагању подсетио да су за извршење Законном утврђених надлежности, Финансијским планом Фонда за 2025. годину предвиђена средства у укупном износу од 1.217 милијарди динара, од чега је за права из пензијског и инвалидског осигурања планирано 1.193 милијарде динара, односно 98 одсто, док

Седница УО РФ ПИО одржана 29. јануара

планирани расходи за запослене у 2025. години чине 0,49 процената укупних расхода и издатака Фонда. Када је реч о структури укупних средстава Фонда за 2025. годину, приходи од доприноса учествују са 78 одсто и планирани су у износу од 948,1 милијарду динара, а трансфери из буџета Републике учествују са 22 процента и

износе 267,5 милијарди динара.

– Програм рада Фонда за 2025. годину конципиран је као преглед активности које ће допринети остварењу стратешких циљева Фонда, чијом реализацијом ће се постићи унапређење услуга које Фонд ПИО пружа осигураницима, корисницима и другим заинтересованим странама, ствара-

ње квалитетнијих услова рада запослених и оптимизација пословних процеса – казао је др Милошевић.

Како је даље образложио, то ће се постићи кроз унапређење ажурности у спровођењу пензијског и инвалидског осигурања, затим кроз унапређење техничко-технолошке подршке основној делатности, потом успостављањем оптималне кадровске структуре и квалитетном радном средином и опремљеношћу радних места.

– Осим компатибилности са стратешким циљевима Фонда, програмске активности су усклађене са политикама које Фонд, као одговорна организација обавезног социјалног осигурања, континуирано спроводи у свом пословању и којима се остварује надзор и унапређење пословних процеса – рекао је заменик директора Фонда.

В. Кадих Станковић

ЗАВРШЕНО ПРИЈАВЉИВАЊЕ ЗА БЕСПЛАТНУ РЕХАБИЛИТАЦИЈУ

Први пензионери у бањама у априлу

Фонд ПИО је и ове године, као и претходне, већ 9. јануара објавио Оглас за пријем захтева за упућивање корисника пензија на рехабилитацију за 2025. годину, како би корисници могли што пре да се пријаве за коришћење овог права и након спровођења свих процедура у

Др Александар Милошевић, заменик директора РФ ПИО

складу са Правилником о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО, могли да крену на свој опоравак што раније.

Како наводи др Александар Милошевић, заменик директора Фонда, корисници су пријаве могли да подносе закључно са 27. јануаром.

– На основу појединачних сазнања из удружења пензионера можемо рећи да је заинтересованост корисника за одлазак на бесплатан опоравак у неку од бања велика, што смо и очекивали, али је још рано да гово-

Врњачка Бања

римо о броју пријављених. Важно је рећи да ће ове године на рехабилитацију бити упућено 22.100 корисника пензија, што је једнако укупно пријављеним расположивим капацитетима бања. Ове године смо додали још две бање у понуду, Матарушку и Богutowачку бању, тако да ће пензионери моћи да бирају неку од укупно 26 бања које се налазе на списку у оквиру Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО. Очекујемо да већ у априлу први пензионери почну опоравак у жељеној бањи – каже др Александар Милошевић.

Он напомиње да ће прелиминарне ранг-листе бити објављене 5. марта 2025. године, на огласним таблама удружења пензионера, Дирекције Фонда, Покрајинског фонда и филијала Фонда ПИО.

– Од наредног дана, 6. марта, корисници који имају примедбе на прелиминарну ранг-листу могу да уложе приговор, а рок за подношење приговора је пет радних дана, односно до 12. марта. Комисија има рок од пет дана за разматрање поднетих приговора, након чега се, 18. марта 2025. године, објављују коначне ранг-листе – објашњава др Милошевић.

Подсећамо да се, у складу са Правилником о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО, ранг-листе утврђују према броју бодова на основу: висине пензије, броја година стажа осигурања, броја година коришћења пензије, а да корисници права на новчану накнаду за помоћ и негу другог лица, као и корисници породичне пензије који су то право остварили као деца која нису способна за самосталан живот и рад, остварују додатне бодове.

Др Александар Милошевић наводи да пензионери током боравка у бањама добијају преглед лекара приликом пријема, лабораторијске анализе, три адекватне терапије и смештај, а имају и надзор лекара све време током боравка у бањи.

Поред трошкова комплетне десетодневне рехабилитације и путних трошкова корисника пензије, Фонд ПИО сноси и трошкове смештаја и путне трошкове пратиоца корисника који је остварио право на помоћ и негу другог лица и у другим изузетним случајевима.

– Све је уређено на начин да пензионери који остваре ово право немају никакве додатне трошкове и да могу да се у потпуности посвете опоравку – закључује заменик директора Фонда ПИО, др Александар Милошевић.

В. Кадиф Станковић

Бања Вртник

Највише у трговинским ланцима

Ускоро ће бити навршене две године од почетка пројекта Пензионерска картица нове генерације. Да подсетимо, пријаве за добијање ове картице за пензионере и кориснике осталих права из ПИО почеле су 15. марта 2023. године, а 1. октобра те године, на Међународни дан старијих особа, отпочело је и њено коришћење.

До краја 2024. године уручено је више од милион пензионерских картица, а споразуми о сарадњи у оквиру овог пројекта потписани су са 883 партнерске фирме, које су понудиле попусте за кориснике пензионерских картица у својим објектима на око 6.500 локација у Србији.

Према посредним подацима, остварен је значајан промет уз пензионерске картице, у највећој мери при плаћању робе и услуга код привредних субјеката који имају објекте у целој Србији, као што су велики трговински ланци и апотеке.

Посматрано по општинама, пензионерске картице су у највећој мери коришћене за остваривање попушта у Београду, Новом Саду, Нишу, Суботици...

Филијала РФ ПИО
за град
Београд

На основу потписаних споразума о сарадњи, највеће попу-

сте уз Пензионерску картицу обезбеђују апотекарске установе – до 50 одсто за поједине производе; затим здравствене установе, од 20 до 50 одсто за поједине услуге стоматолошких и офталмолошких ординација; аутомеханичарске радње, које нуде до 50 одсто попушта на технички преглед; потом установе културе, осигуравајућа друштва, музеји и позоришта, који обезбеђују бесплатне услуге или високе попусте из бодова.

Када је реч о конкретним привредним субјектима потписницима споразума, неке од највећих попушта дали су Србија воз, 30 одсто попушта на возне карте, Ер Србија, 15 одсто попушта на авио карте, Техноманија, 20 одсто попушта на све производе који нису већ на попусту, Планета спорт, 20 одсто попушта на нову колекцију и 10 одсто на целокупан асортиман, и други.

Према информацијама које добијамо од самих корисника или од партнерских фирми које примају картице, у 2024. години највише су их користили у трговинским ланцима, а затим у апотекама или при куповини горива,

што упућује на закључак да су се уз попусте на Пензионерску картицу највише куповале основне животне намирнице, апотекарски производи и гориво.

Подсећамо да право на издавање и коришћење персонализоване Пензионерске картице остварују корисници пензије, новчане накнаде за помоћ и негу другог лица, новчане накнаде за телесно оштећење, привремене накнаде по основу друге и треће категорије инвалидности, односно преостале радне способности остварене сходно чл. 223. и 225. Закона о ПИО, привремене накнаде за време незапослености који нису преведени у инвалидску пензију из чл. 223. и 225. наведеног закона и привремене накнаде – инвалидна деца.

Захтев за издавање Пензионерске картице корисници могу поднети лично, као и преко законског заступника или пуномоћника, а захтев се може поднети електронски преко званичног сајта Фонда ПИО www.pio.rs или у некој од организационих јединици Фонда.

Преузимање Пензионерске картице, уз важећи лични идентификациони документ, врши се у организационој јединици Фонда која кориснику Пензионерске картице врши исплату оствареног права.

В. Кадиф Станковић

Подсетник

Ако се корисник на захтеву за издавање Пензионерске картице сагласи да даје пристанак, Фонд му може достављати податке о коришћењу, као и обавештења о погодностима које може остварити. Обавештења су свим корисницима доступна на сајту Фонда ПИО и на мобилној апликацији „Пензионерска картица“ коју корисници могу једноставно и бесплатно преузети са Play или App store, где је понуђен списак свих давалаца погодности, преглед попушта које нуде пензионерима уз Пензионерску картицу, увид у стање бодова, као и преглед најважнијих вести у вези са коришћењем Пензионерске картице.

Пензионерска картица престаје да важи престанком основа за остваривање права из ПИО, или ако је корисник опозове, пријави губитак или оштећење картице, или смрћу корисника. Уколико Пензионерска картица престане да важи, остварени бодови се бришу и не могу се пренети на друге особе.

У случају када због губитка, односно оштећења картице, Фонд кориснику изда нову картицу, остварени бодови се задржавају.

НА КОЈИ НАЧИН СЕ ОДРЕЂУЈЕ ВИСИНА ПЕНЗИЈЕ

Годишњи и лични коефицијент

Знате ли икога ко се није запитао колику ће имати пензију? Вероватно сте то питање чули и од познаника који су још далеко од пензије, а не само од оних који ускоро очекују решење. И заиста, начин обрачуна висине пензије је недоумица за многе. Један од разлога за дилеме у вези са овим питањем је чињеница да је начин обрачуна у потпуности промењен 2003. године. Пре доношења Закона о пензијском и инвалидском осигурању те године, висина пензије се одређивала на основу најбољег десетогодишњег просека зараде. Пензија је могла да износи највише 85 одсто тог просека, а колико тачно – зависило је од укупног стажа. Међутим, 2003. године начин обрачуна је практично у потпуности измењен. Ипак, и по измењеним прописима износ пензије зависи од трајања стажа и остварених зарада, али су разлике у односу на ранији начин обрачуна велике. У обрачун су сада укључене све основице осигурања (зараде и накнаде), а не само оне из неког најповољнијег периода. Трајање стажа је и даље фактор у обрачуна, али непосредно – буквално и један дан разлике у трајању се одражава на висину пензије. Додуше, један дан чини минималну разлику али она ипак постоји.

Дакле, за сада смо једну ствар разјаснили – сваки дан стажа и свака остварена зарада или накнада на које су плаћени доприноси утичу на висину пензије. Ако је неко био запослен и имао истовремено самосталну делатност, чак се и те основице сабирају. Овде ипак постоји ограничење – тек од 2003. године важи ово правило. За стажеве остварене пре 2003. године није могуће овакво сабирање. Додуше, тадашњи прописи предвиђали су и ослобађање од обавезе уплате доприноса уколико је лице истовремено и запослено. Из тог разлога је релативно мали број осигураника који су за време запослења плаћали допринос за самосталну делатност. Чак и у тим случајевима сабирање није дозвољено јер уплате нису биле у складу са важећим законским прописима.

Начин обрачуна висине пензије је прилично комплексан и у овом чланку нећемо га до детаља описивати. Суштина је да се остварене зараде у току године пореде са просечном зарадом у држави и њихов однос представља годишњи коефицијент. На основу свих годишњих коефицијената рачуна се просечна вредност, а то је заправо лични коефицијент осигураника. Закон у ову рачуницу уводи нека ограничења која на крају значе и ограничење у висини пензије. Годишњи коефицијент не може да буде

виши од 5, тј. уколико је остварена зарада у години већа од петоструког државног просека – све што је преко 5 не утиче на обрачун. Такође, постоји и ограничење на нивоу просечног коефицијента за све године. Просек, односно лични коефицијент не може да буде виши од 3,8.

Када се одреди коефицијент, на ред долази стаж. Његово укупно трајање претвара се у децималну вредност са шест децимала. У укупно трајање урачунава се не само стаж осигурања, већ и посебан стаж. Подсећамо, код жена је то најчешће стаж у трајању од две године по основу рођења трећег детета, а код мушкараца обично по основу учешћа у оружаним акцијама. Жене у овој фази рачунице имају и увећање укупног стажа за шест одсто. Увећање имају и инвалидски пензионери, по формули која узима у обзир дан инвалидности и навршене године живота.

Укупно трајање пензијског стажа множи се са претходно утврђеним личним коефицијентом и ова вредност представља општи бод. За одређивање висине пензије преостаје само још један, али значајан корак. Лични бод множи се са општим бодом. Он се одређује у складу са законским прописима и важи за све пензионере. Општи бод представља вредност једног личног бода у динарима. Важно је напоменути да овај бод важи за све пензионере. Дакле, када се пензија повећава, повећава се и вредност општег бода и то увек за исти проценат. То значи да ко оствари право на пензију пре повећања, оно ће му се урачунати на решењем одређен износ. Уколико је право остварено на дан повећања или после – повећање је већ урачунато. На овај начин се обезбеђује да нико не буде „заки-

нут” за повећање пензије због датума када је право остварено. Недавно смо писали о најнижем износу пензије, па овом приликом само подсећамо да уколико је обрачунат износ нижи од прописане законске границе – кориснику ће се исплаћивати тзв. најнижи износ. То је износ који држава гарантује корисницима, односно „минималац” који припада сваком пензионеру којем је обрачунат нижи износ пензије.

Не можемо да пишемо о одређивању висине пензије, а да не поменемо и привремена решења. Разлог да решење буде привремено је чињеница да неки податак који може да утиче на висину пензије није утврђен. То је или податак о основици осигурања или о навршеном стажу у некој или у више година. Наравно, сасвим је могуће да истовремено недостаје и једно и друго. Последња година рада је до 2019. године врло често била узрок привремености решења, јер је практично било немогуће утврдити коефицијент док се не објави просек за ту годину, а то је тек следеће календарске године. Промена прописа од 2019. је овај недостатак у великој мери отклонила. Сада се подаци који се односе на стаж остварен у години у којој се остварује право у великом броју случајева утврде пре доношења решења. Решења су и даље често привремена, али је то сада углавном због пропуста на страни послодаваца. Подсећамо, то што је решење привремено не значи да је право на пензију временски ограничено. Та реч само значи да је износ привремен, док се не утврде подаци који су недостајали у време одређивања висине пензије.

М. Мирић

ЈОШ ТРИ СПОРАЗУМА У ПОКРАЈИНСКОМ ФОНДУ

Нове погодности за кориснике Пензионерске картице

У просторијама Покрајинског фонда ПИО у Новом Саду, у оквиру пројекта Пензионерска картица нове генерације, 24. јануара су потписани споразуми о сарадњи између РФ ПИО и три друштвено одговорне компаније: Аква лаб, Фемили медика и Ковачевић КМ. Споразуме је у име РФ ПИО потписао заменик директора Покрајинског фонда, Александар Илић.

– Применом пензионерских картица постигнуто је задовољство наших корисника, јер су на тај начин добили могућност да робу и услуге плаћају уз додатне попусте и погодности, а самим тим се допринело како бољем стандарду, тако и квалитету живота. У овај пројекат Фонда укључена је шира друштвена заједница, пре свега Влада Републике Србије, локалне самоуправе, друштвено одговорни субјекти и предузетници – изјавио је том приликом Александар Илић.

Он је искористио прилику да подсети да Фонд кроз издвајање за неколико видова друштвеног стандарда пензионе-

Споразуме је у име Фонда потписао заменик директора ПФ, Александар Илић (у средини)

ра, међу којима су и бесплатна рехабилитација и пакети солидарне помоћи, брине о својим корисницима, и подсетио да се за друштвени стандард у 2025. години издваја око 1,4 милијарде динара, односно 160 милиона динара више у односу на прошлу годину.

– Средства која се издвајају за друштвени стандард су сваке године значајно већа у односу на претходне године, што је резултат појачане наплате доприноса, али и већег издвајања за друштвени стандард у складу са једном од

последњих измена Закона о ПИО – рекао је Илић.

Он је истакао да Републички фонд ПИО континуирано ради на побољшању положаја пензионера, чији је основни приоритет повећање пензија, и подсетио да су од јануара 2022. до јануара 2025. године пензије увећане за чак 73 одсто, па просечна пензија за децембар, након усклађивања од 10,9 процената, на нивоу Републике износи 50.683 динара, а на нивоу АП Војводине 51.322 динара.

В. К. С.

Нови директор Филијале РФ ПИО Пирот

Од 1. јануара ове године функцију директора Филијале РФ ПИО Пирот, која својим радом покрива читав Пиротски округ, обавља дипломирани економиста Драган Јовановић. Са богатим радним искуством стеченим у индустрији, банкарству, трговини и државној управи, Драган Јовановић је у Републички фонд ПИО дошао децембра 2024. године.

Драган Јовановић

Радну биографију започео је 2002. године у ИО „Љубомир Картаљевић“ на месту референта продаје обуће, да би већ наредне године била настављена у фабрици „Тигар Техничка гума“ д.о.о. Пирот. Са послова референта продаје спортског програма прелази у банкарски сектор где је провео наредних десет година. У ProCredit банци и Opportunity банци радио је на позицијама сарадника за продају банкарских услуга, службеника за стамбене кредите и кредите за реконструкцију, реновирање и адаптацију, службеника за сарадњу са привредом и саветника за клијенте. Рад у неколико велетрговина, након рада у банкарском сектору, на позицијама комерцијалисте на терену, био је прекинут осамнаестомесечним радом у Националној служби за запошљавање на месту саветника за запошљавање.

Непосредно пре ангажовања у Фонду ПИО, Филијали Пирот, Драган Јовановић је дуже од две године обављао функцију директора у Привредном друштву „Сигура плам 010“ д.о.о. Пирот.

Рођен је 12. марта 1973. године у Пироту где је завршио основну и средњу Економску школу. Дипломирао је на Економском факултету у Нишу, на смеру опште економије. Ожењен је и отац је једног дечака.

Г. О.

ПРЕДСТАВНИЦИ ФОНДА НА ПРОСЛАВИ ГУП КИКИНДА

Свечано обележена слава Удружења

Градско удружење пензионера Кикинда, 27. јануара, прославило је крсну славу удружења, Светог Саву.

Чланове Удружења и госте поздравили су Милан Периз, председник ГУП Кикинда, Милан Ненадић, председник Савеза пензионера Војводине, и Младен Богдан, градоначелник Кикинде, пожељевши срећну славу. Како традиција и обичаји налажу, приступило се и сечењу славског колача, а овогодишњи кум славе био је Жељко Раду, члан Градског већа задужен за социјалну политику, демографију, осетљиве групе и људска права.

Прослави у ГУП Кикинда присуствовали су и представници Републичког фонда ПИО, Светлана Ђуретић, саветница директора Покрајинског фонда, и Весна Ђукановић, директорка Филијале РФ ПИО Кикинда.

Представници пензионера, Фонда ПИО и локалне самоуправе на обележавању славе Удружења

У друштву бројних званица, пријатеља и сарадника Удружења, организован је пригодан свечани програм у коме је учествовао хор ГУП Кикинда, као и ученици ОШ „Вук Караџић“ са својим рецитаторским тачкама.

В. К. С.

Дани породице у Нишкој бањи

У Нишкој бањи су ове године први пут организовани Дани породице. Реч је о манифестацији која слави Нову годину по јулијанском календару а промовише значај и важност породице, заједништва и традиције.

У празничној атмосфери, на централном шеталишту у Бањи, неколико хиљада Нишлија, локалног становништва и гостију из других градова уживало је у прелепом новогодишњем амбијенту. Занатлије су на импровизованим штандовима изложили своје домаће производе и рукотворине, а угостиоци су посетиоцима бесплатно служили кувано вино, грејану ракију и чај. Ипак, највећу пажњу и интересовање привукао је печени во на ражњу.

Током читавог дана се одвијао разноврстан забавни програм. Уживали су и најмлађи за које је приказана представа „Трансформерси спасавају планету“. Било је и вожње фијакером и атракција са коњима из коњичког клуба „Чегар“.

Организатори су обећали да ће манифестација Дани породице бити одржана и идуче године и, по свему судећи, постаће традиција.

На Палићу уметници из региона и света

У Студентском одмаралишту на Палићу одржан је 41. сазив Међународне уметничке колоније „Мандић“, који је резултирао изложбом слика под називом „Јован Ненад“. Изложба је отворена на дан Светог Саве, а у наредним месецима моћи ће да је види и публика у Лесковцу, Шапцу, Зрењанину и Бечеју.

Инспирацију на овој колонији 17 уметника из Србије, Црне Горе, Русије и Словеније, пронашло је управо у Јовану Ненаду, вођи српског покрета у Јужној Угарској, познатом као „Црни цар“. Он је успоставио власт у Бачкој, деловима Баната и Срема, а у том периоду (1526–1527) престоница српске државе је била Суботица.

Премијера изложбе била је обогачена музиком и поезијом као спој уметности и сећања на важне тренутке из српске историје.

Јавни дискурс у Републици Србији

Пројекат „Јавни дискурс у Републици Србији“ обухвата тро-годишње истраживање фокусирано на анализу савременог јавног дискурса медијског језика, политичког и дискурса друштвених мрежа са циљем да се открије на којим механизмима се базирају манипулативне и убеђивачке стратегије.

Виши научни сарадник Јована Јовановић нагласила је значај овог истраживања за српску лингвистику, али и за подизање свести о одговорности коју имамо у улози говорника и аутора.

Пројекат је заокружен објављивањем треће књиге „Речника нових речи у српском језику“ са око 400 обрађених речи, и приручника „Језичка култура у српском јавном дискурсу“. Појава нових речи које улазе у употребу говори о језичким иновацијама, али и одражава друштвене, технолошке и културолошке промене.

Пројекат је реализован под вођством Института за српски језик САНУ, у сарадњи са Филолошким факултетом Универзитета у Београду и Филолошко-уметничким факултетом Универзитета у Крагујевцу, уз подршку Фонда за науку Србије.

Седамдесет пет година Архива Југославије

Свечано и у присуству бројних посетилаца и представника дипломатског кора, Архив Југославије је, 21. јануара, обележио 75 година рада. Тим поводом у амфитеатру Архива представљена је његова издавачка делатност, са посебним освртом на последња два издања: зборник радова др Живка Аврамовског, „Историја Албаније и српско/југословенско-албански односи 1912–1944“ и зборник докумената „Српско/југословенско-египатски односи 1908–1990“. О значају Архива Југославије говорио је министар културе Никола Селаковић, истакавши да ова установа културе чува веома богато наслеђе.

– Југословенска држава је феномен који још представља велику непознаницу. Да бисмо га разоткрили, потребно је добро проучити шта је Југославија била. Прва, основна и последња тачка за такав посао јесте Архив – навео је Селаковић.

Директор Архива Милан Терзић је нагласио да је наш Архив највећи на простору бивше СФРЈ.

– Реч је о материјалима од 1918. до 2006. године. О значају Архива говори чињеница да кроз нашу читаоницу годишње прође од 500 до 700 истраживача из целог света. Библиотека Архива има 30.000 књига, а на основу наше грађе око 2.500 колега је магистрирало, докторирало или мастерирало. Ово је незаобилазна станица на мапи архива на простору југоисточне Европе – објаснио је Терзић.

Лесковачка љутеница међународни бренд

Лесковачка љутеница, специјалитет од парадајаза и паприке, од сада је заштићена и регистрована код Светске организације за интелектуалну својину (WIPO) у Женеви, објавили су из Регионалне привредне коморе Јабланичког и Пчињског управног округа.

Након што је прошле године у Србији добила ознаку географског порекла, љутеница је, уз ајвар, постала други прехранбени производ заштићен међународним жигом (разликује се од категорије географског порекла), што би требало да допринесе промоцији лесковачке љутенице и на међународном нивоу. Лесковац тренутно има четири регистроване ознаке географског порекла, највише у Србији: лесковачко роштиљ месо, лесковачки домаћи ајвар, лесковачка спржа и лесковачка љутеница. У плану је и заштита лесковачке мућкалице.

Заштита ознаком географског порекла је нарочито важна јер је Србија потписница Лисабонске конвенције која омогућава да се производи са овом ознаком могу слободно извозити у 25 држава.

Просечна зарада у новембру – 100.738 динара

Републички завод за статистику објавио је да је просечна бруто зарада обрачуната за новембар 2024. године износила 138.911 динара, док је просечна зарада без пореза и доприноса (нето) износила 100.738 динара.

Раст бруто зарада у периоду јануар-новембар 2024. у односу на исти период претходне године износио је 14,2 одсто номинално, односно 9,1 одсто реално, док је просечна нето зарада већа за 14,1 проценат номинално, односно 9,0 одсто реално.

У поређењу са истим месецом претходне године, просечна бруто зарада за новембар 2024. номинално је већа за 12,1, а реално за 7,5 одсто, док је просечна нето зарада већа за 12,0 одсто номинално, односно за 7,4 одсто реално.

Медијална нето зарада за новембар 2024. године износила је 77.830 динара, што значи да је 50 одсто запослених остварило зараду до наведеног износа.

Врање: награде за најбоље студенте

Самоуправа града Врања новчано је наградила 67 најбољих студената на факултетима у Србији. Пријем за најбоље академце организовао је у Градској кући градоначелник Врања др Слободан Миленковић.

Студенти који су на својим факултетима остварили просек оцена од 9,25 до 9,50 добили су по 20.000 динара. Студенти из Врања и околине са просеком већим од 9,51 награђени су са по 30.000 динара.

– Поносимо се што сте у протеклих годину дана остварили запажене образовне резултате. Студенти су будућност Врања. Улагања у образовање веома су важна за развој локалне заједнице. Желимо да своју будућност планирате у Врању, да у Врању примените стечена знања – рекао је градоначелник Миленковић.

У име награђених захвалила је Ведрана Гачић, студент треће године Филолошког факултета у Београду. Град Врање већ девет година издваја средства из буџета и награђује најбоље студенте на факултетима широм Србије.

Трговиште: контејнери донација Јапана

Крајем прошле године, 23. децембра, одржана је примопредаја донације за пројекат опремања општине Трговиште контејнерима за комунални отпад.

Влада Јапана обезбедила је донацију у износу од 35.000 евра Јавном предузећу „Комуналац“ у Трговишту и ова средства су искоришћена за набавку 105 контејнера за комунални отпад. Церемонији су присуствовали отправник послова амбасаде Јапана у Републици Србији, Тецују Цубота, председница општине Трговиште, Наташа

Манасијевић, и директор Јавног предузећа „Комуналац“, Бојан Стошић. Стошић је рекао да је јапанска донација за 85 одсто смањила дивље депоније у малој и неразвијеној општини Трговиште.

Укључујући ову донацију, укупан износ јапанске помоћи кроз пројекте за основне потребе становништва, односно ПОПОС, у Србији од 1999. године износи више од 16 милиона евра. Локалној самоуправи у Трговишту Јапан је до сада поклатио комбиновану машину за санацију последица елементарних непогода, путничко и санитетско возило и медицински биохемијски анализатор.

НИН-ова награда роману „НГДЛ“

Седамдесет први лауреат НИН-ове награде је књижевник Маринко Арсић Ивков који је ово признање добио за роман „НГДЛ“ („Не дај голубу да лети“). Награђени роман издао је Нишки културни центар.

У образложењу жирија наведено је да „победнички роман „НГДЛ“ већ у свом необичном наслову иза којег се крије порука – Не дај голубу да лети, тражи да се промени перспектива из које се уметнички обликује историјска грађа деведесетих година прошлог века. Основни поетички угао овог романа припада дугој традицији комичног романа, каквих је иначе у српској књижевности било мало.

Елементима ведрога хумора, а не црнохуморно, као у неколико запажених романа претходних година, са смислом за цинизам и сарказам, понекад урнебесно, гротескно, овај роман доноси још један важан аспект савремене српске књижевности.”

НИН-ова награда (званични назив Награда критике за роман године) додељује се за најбољи роман објављен у прошлој години.

Сајам пеглане кобасице у Пироту

Последњег викенда у јануару одржава се традиционални Сајам пеглане кобасице у Пироту, у организацији Удружења произвођача пиротске пеглане кобасице и Туристичке организације Пирота. Ове године Сајам је одржан дванаести пут, а први пут у новом сајамском простору, недалеко од центра града. Циљ ове манифестације је промоција пиротске пеглане кобасице као локалног, али и националног брента, те заштита географског порекла. Због свог састава и специфичног начина припреме пеглана кобасица важи за еколошки и најздравији сухомеснати производ, а пиротски крај је постао надалеко познат по овом деликатесу, с обзиром на то да се нигде другде у свету не прави.

На Сајму је учествовало 36 произвођача пеглане кобасице, док је испред сајамског простора било око 40 излагача ручних радова, грнчарије, гастрономских специјалитета и сувенира. Овогодишњи победник Сајма је породица Марковић, друго место припало је Горану Панајотовићу, а треће екипи „Професорска”.

Едукацијом до сигурности на мрежи

Најчешће претње на интернету су фишинг, крађа идентитета и онлајн шопинг преваре

Интернет је постао важан, такоређи неопходан део модерног живота, који смо оберучке пригрлили и без ког данас тешко можемо да замислимо дан. Ово није необично ако се узму у обзир све могућности које интернет пружа – од повезивања и комуникације са породицом и пријатељима, преко информација које нам омогућавају да учимо и развијамо се, до разних видова забаве. За сениоре који се осећају изоловано и усамљено, који често имају проблема са здрављем и покретљивошћу, дигитални свет представља прилику да се повежу са породицом, пријатељима али и са спољним светом који им је физички мање доступан. Ипак, прихватањем технологије расте и изложеност претњама које вребају на „мрежи“. Управо са циљем да се скрене пажња на изузетну важност едукације и подршке да би се осигурала безбедност свих корисника интернета, сваке године, другог уторка у фебруару, обележава се Светски дан безбеднијег интернета.

Како је технологија постала доступнија али и прилагођенија корисницима, тако се и број сениора у свету који користе интернет значајно повећао. Старији грађани највише користе интернет како би остали у контакту са својим најмилијима путем видео позива и друштвених мрежа; или пратили информације о најновијим дешавањима; како би се информисали о областима које их интересују, попут здравља, разних хобија, а све чешће и за плаћање рачуна преко е-банкинга и онлајн куповину.

Укључивање старијих у дигитални свет несумњиво је позитивно, али то истовремено доноси и њихову изложеност ризицима којих некада нису свесни и са којима не знају како да се носе. Они су често на мети сајбер криминалаца управо због недостатка искуства и недовољног познавања мера заштите. Најчешће претње са којима се старији срећу на интернету су фишинг, крађа идентитета и онлајн шопинг преваре.

Фишинг је сигурно најзаступљенији вид сајбер опасности. Лажне СМС поруке или мејлови, за које се на први поглед чини да долазе од проверених и поузданих компа-

нија, имају за циљ да намаме жртве да дају осетљиве информације попут података о банковним рачунима или лозинке. Код нас су познати случајеви са порукама које наводно долазе од Поште Србије, Темуа, Нетфликса, Мајкрософта, у којима се траже додатне информације или уплате. Појавили су се и случајеви тзв. спуфинга где се преваранти представљају као пријатељи и траже од грађана слику платне картице.

Честа појава је и крађа идентитета, која се реализује тако што старији (и не само они) несвесно деле личне податке на необезбеденим веб адресама или јавним платформама. Сајбер криминалци користе друштвене мреже како би прикупили туђе личне податке и искористили их за лажне активности. Нарочито су угрожени они који нису упознати са подешавањима приватности или олако деле личне податке.

Лажне веб странице за е-трговину и понуде које на први поглед изгледају превише добро да би биле истините су веома привлачне, али најчешће доводе до финансијских губитака или прикупљања података о картицама. У тим случајевима, пре него што се било шта прихвати, увек треба проверити извор и посаветовати се са неким коме верујете, а уколико наиђете на проблем или сумњиву ситуацију, обратите се члановима породице, пријатељима.

Још један од проблема је велика количина дезинформација на мрежама која нас може навести да донесемо одлуку на основу неистинитих или обмањујућих података што може имати озбиљне последице.

Како бисмо интернет учинили сигурнијим местом за све, неопходно је да се сви и активирамо. Породица, заједница и организације морају да раде заједно како би старије наоружали знањем и алатима потребним да буду сигурни на мрежи. Најефикаснији начин да се унапреди безбедност на интернету је свакако едукација. Доступне обуке, прилагођене старијима су најбољи начин да научимо сениоре да препознају фишинг и сумњиве линкове, користе јаке лозинке које садрже комбинацију великих и малих слова, бројева и симбола, а избегавају једноставне речи или податке који се лако могу погодити (датум рођења или име кућног љубимца), те разумеју подешавања на друштвеним мрежама која се односе на приватност. Упозорење је да никоме не шаљу слике платних картица, нарочито не задње стране где се налази CVV код, и да не чувају фотографије картица у телефону. Код онлајн плаћања треба водити рачуна да је у питању страница која је верификована од стране платних институција („Visa“, „Master card“), а препоручено је и да се не чувају подаци о плаћању. Инсталирање и редовно ажурирање антивирусних софтвера и коришћење сигурних, лозинком заштићених wi-fi мрежа се подразумева.

Сениори, као део дигиталне заједнице, имају право да уживају у свим погодностима интернета без страха од превара и злоупотреба. Уз мало знања и примену једноставних савета, интернет може постати сигурно место за све генерације.

Драгана Лукић Лазовић

Градити друштво једнаких могућности

У организацији Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, 12. јануара, у београдском Дому омладине, одржан је хуманитарни Базар рукотворина. Базар, на којем су своје радове изложиле установе социјалне заштите, отворио је ресорни министар Немања Старовић. Он је нагласио да такве манифестације показују шта идеја друштвеног активизма може да промени набоље и колико је битно деловање сваког појединца за општу друштвену корист.

– Овакве манифестације имају за циљ да оснаже установе

Овакве манифестације показују значај друштвеног активизма, рекао је министар за рад Немања Старовић

социјалне заштите и њихове кориснике, препознајући у њима потенцијал за лични и институционални развој, а ја вас уверавам да ће Министар-

ство наставити континуирани рад на проширивању и унапређивању правног и материјално-социјалног положаја група и појединаца којима је помоћ

потребна – навео је Старовић и позвао присутне да помогну установама социјалне заштите куповином ручно рађених предмета њихових корисника.

Министар за рад такође је истакао да је заједничка дужност да кроз емпатију и заједништво тражимо путеве који ће омогућити да градимо друштво једнаких могућности за све.

Посетиоци овог хуманитарног базара су имали прилику да се упознају са радом установа социјалне заштите из целе Србије, а сва прикупљена средства намењена су унапређењу њиховог рада са корисницима. **Г. О.**

НИШ ОБЕЛЕЖИО 147 ГОДИНА ОД ОСЛОБОЂЕЊА ОД ТУРАКА

Уручене награде „11. јануар”

Полагањем венаца и цвећа на Споменик ослободиоцима Ниша обележена је 147. годишњица ослобођења града од Турака. Тог 11. јануара 1878. године, после више од четири века робовања, Ниш је ослобођен од турске власти и први пут се на зидинама Тврђаве завијорила српска застава. Годинама се овај датум обележава као Дан града Ниша, а ове године је тридесети пут додељена награда „11. јануар” заслужним појединцима и колективима.

Признања појединцима и колективима уручена су на свечаној седници Скупштине града, одржаној у Светосавском дому при

Саборној цркви у Нишу. На свечаности је, између осталог, речено да је овогодишња награда „симбол заједништва и пожртвовања наших предака, а дела и успеси свих добитника су путоказ нашег опстанка и трајања”.

Добитници највишег градског признања ове године су: професор Електронског факултета Игор Миловановић, постхумно (награду је примила супруга), затим помоћник директора Неурохирургије, професор Небојша Стојановић, и легендарни рукометни голман, тренер и селектор Зоран Тута Живковић. У категорији колектива награда је припала Спортском центру „Чаир” и Народ-

Овогодишњи добитници највећег признања града Ниша

ним новинама, једином дневном листу јужно од Београда, који ове године обележава 80 година постојања и рада. Награда се састоји од повеље, статуете „Ослободиоцима града Ниша” и новчаног дела.

Љ. Глоговац

ДОБРИ ТРЕНДОВИ У ПРИВРЕДИ ВОЈВОДИНЕ У ПРОШЛОЈ ГОДИНИ

Туризам у константном порасту

Осврћући се на актуелна привредна кретања у Војводини, покрајински секретар за привреду и туризам, др Ненад Иванишевић, у обраћању медијима 27. јануара, истакао је да су и поред глобалних изазова, пројекције на тржишту АП Војводине за 2025. годину позитивне.

Иванишевић је нагласио да су стабилне финансије, континуирана улагања и инфраструктурни пројекти, уз константан пораст запослености и зарада, кључни фактори економског напретка Војводине.

– Према последњим подацима за 2023, бруто домаћи производ Војводине у националном БДП учествује са 24,6 одсто, док је у односу на 2022. годину забележио раст од чак 14,5 одсто – навео је Иванишевић и додао да је раст забележила индустријска производња, а повећана је и вредност изведених грађевинских радова на територији Војводине, као и запосленост.

Он је истакао и да је туризам, као важна привредна грана на територији АП Војводине, у

константном порасту. У периоду јануар–новембар 2024, у односу на исти период 2023. године, број долазака је већи за 2,7 одсто, а број ноћења за 2,5 процената.

– Већину посетилаца у Војводину чинили су страни туристи са чак 51 одсто укупних долазака и 52 одсто регистрованих ноћења. Број долазака домаћих туриста је међугодишње повећан за 3,3 одсто, а страних за 2,1 одсто – објаснио је Ненад Иванишевић и навео да је само у новембру 2024. Војво-

Др Ненад Иванишевић, покрајински секретар за привреду и туризам

дину посетило 53.872 туриста, што је за 12,1 одсто више него у новембру 2023. године.

Према његовим речима, највећи међугодишњи раст, како долазака тако и ноћења туриста, у једанаест месеци 2024. године, забележен је на Фрушкој гори. **Г. О.**

Препознајмо ејџизам

Дискриминација на основу година – ејџизам, могла би да постане најчешћи облик дискриминације у овом веку. Заступљен на глобалном нивоу, свакодневно и у свим сферама друштвеног живота, термин ејџизам за велики део јавности и даље је непознаница, док присуства дискриминације многи чак нису ни свесни.

У циљу подизања свести у вези са стереотипима и предрасудама по основу старости и код нас су покренути бројни пројекти, а последњи међу њима је међународни „Караван солидарности: Међугенерациско путовање за права старијих особа“. Пројекат спаја уметнике из Србије и Мађарске кроз културну размену; заједничко им је уметничко стваралаштво које има за циљ да кроз примењену позоришну уметност, односно представу, осветли све учесалији проблем дискриминације на основу година (ејџизам). Носилац овог пројекта је Сегединско подрумско позориште из Мађарске, партнер из Србије је Културни центар „Младост“ из Футога, а подржава га и Геронтолошко друштво Србије. Културни центар „Младост“ преузео је обавезе у вези са аудицијом са акцентом на учешће особа старијих од 16 година и без претходног искуства у позоришту и на сцени. Програм ће трајати све до априла 2026. године и пошто је део прекограничне сарадње Србије и Мађарске, представе ће се играти у обе земље.

Кроз партиципативне позоришне методе и рад са заједницом овај програм је покренут из потребе да се укаже на проблеме свакодневне и институционалне дискриминације са којима се суочава старија популација, стереотипе који су у вези са старењем и специфичности дискриминаторних политика усмерених против старије популације у ове две земље. Представа ће се бавити односом друштва према старењу и старијим особама, са посебним освртом на изазове са којима се сусрећу старија лица у мањим срединама, уз жељу да се покрене међугенерациска повезаност и сруше предрасуде о старењу.

Док теку припреме за овај јединствени сценски приказ, једна друга представа која се такође бави проблемом ејџизма је већ добила свој епилог – комад „Чекајући кишу“, који ће 13. фебруара доживети своје друго приказивање у Новосадском позоришту, након успешне премијере одржане првог дана фестивала „Безвремени“. Фестивал је

Детаљ са једне од радионица

одржан 13. и 14. децембра 2024. године у Новосадском позоришту Újvidéki Színház, као први уметнички ангажовани фестивал у Србији посвећен борби против дискриминације старијих особа. Покренула га је Фондација „Нови Сад – Европска престоница културе“ у оквиру међународног пројекта „Age Against the Machine“, у сарадњи са

Удружењем Артичока и Црвеним крстом Србије, са циљем да кроз уметничке изразе осветли предрасуде и дискриминацију према старијима, које су често занемарене, али дубоко укоренење у друштву.

О обе представе причали смо са Наташом Тодоровић, председницом Геронтолошког друштва Србије и стручном сарадницом Црвеног крста Србије.

– Представе показују како уз помоћ уметности можемо да мењамо свест о старијима и јачамо међугенерациску солидарност.

Целе прошле године се радило на представи „Чекајући кишу“ и она кроз шест сцена приказује свакодневне ситуације у којима старије особе доживљавају дискриминацију, маргинализацију и равнодушност, истражујући како ејџизам утиче на њихов живот и достојанство. Последњи чин представе био је интерактиван, што је омогућило публици да се директно укључи и размишља о проблемима који су представљени. Ејџизам је присутан свуда, у кући, институцијама, болницама, чак и када идете на пут, онда када због година плаћате веће осигурање – објаснила је Наташа Тодоровић, задужена за експертски део представе.

Премијера је била јако посећена, тражила се карта више и зато ће бити поновљена у најављеном термину, а постоје индиције да ће је видети и београдска публика.

– И овде имамо глумце аматере, најмлађа има 17 година, а најстарија 79. Сви су прошли аудицију и пробае, и представа је изашла из њиховог личног и нашег експертског искуства о томе шта је ејџизам. Изазвала је чак и реакције, било је људи који су плакали јер своје искуство нису доживљавали као ејџизам. Просто нису били свесни те дискриминације. А помоћу активистичког позоришта и уметности можемо да мењамо свест људи према ејџизму и према старијима и да јачамо међугенерациску сарадњу – закључила је Наташа Тодоровић.

Марија Симовић-Максимовић

Оснажене жене, јача заједница

Пројекат „Оснажене жене, јача заједница“, који се реализује у Пријеполу, настао је као резултат препознавања потреба општине за стварањем простора који ће омогућити женама да стекну самопоуздање, економску независност и већу друштвену видљивост. Важан део овог пројекта је оснивање Дневног центра за оснаживање жена, чији је главни циљ да доприне економском и друштвеном јачању жена из рањивих група кроз едукативне програме, психолошку подршку, саветовања и омогућавање повезивања са послодавцима и заједницом. Дневни центар ће функционисати као део шире услуге „Помоћ у кући“, коју већ пружа Центар за социјални рад (ЦСР) Пријеполје. Како кажу у овом Центру за социјални рад, пројекат је усмерен пре свега на жене које се суочавају са сиромаштвом, незапосленošћу, насиљем у породици или које припадају етничким мањинама, а посебна пажња биће посвећена самохраним мајкама и женама са инвалидитетом.

– Дневни центар ће радити као место сусрета, учења и подршке. Тренутно се одржавају едукативне радионице из различитих области (шивење, развој пољо-

Центар за социјални рад Пријеполје

привредне производње), а планирани су и програми припреме за запошљавање. Организоваће се групне активности које подстичу оснаживање и социјалну интеграцију – истичу у ЦСР Пријеполје и напомињу да је у наредном периоду у плану организовање радионица и подршке у покретању малих бизниса за кориснице центра, али и промоција самог Дневног центра и значаја оснаживања жена у заједници.

У Центру за социјални рад Пријеполје очекују да ће овај пројекат допринети повећању економске независности жена,

смањењу социјалне изолованости и подизању свести о значају равноправности полова, док је дугорочни циљ да се у локалној заједници створи одржив модел подршке женама из рањивих група.

Пројекат се реализује захваљујући подршци програма Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (ГИЗ), у сарадњи са Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, општином Пријеполје и удружењима грађана.

Драгана Лукић Лазовић

УДРУЖЕЊЕ МУЛТИПЛЕ СКЛЕРОЗЕ КЊАЖЕВАЦ

До једнакости заједничким снагама

Поводом Међународног дана особа са инвалидитетом, који се обележава 3. децембра, у просторијама Удружења МС Књажевац припадници Полицијске станице Књажевац, помоћник командира за саобраћај Дејан Севделиновић и полицијска службеница Драгана Петровић, одржали су предавање о безбедности у саобраћају и упознали чланове овог удружења са њиховим правима и обавезама у саобраћају.

Истим поводом, у клубу Центра за социјални рад „Др Михајло Ступар“ у Књажевцу одржано је предавање на тему „Актуелности у медицинском третману особа са инвалидитетом“. Предавачи су били примаријус медицине др Лела Михајловић

Јовановић, специјалиста неуропсихијатрије, и др медицине Јелена Драгићевић, специјалиста неурологије.

Чланови удружења МС Књажевац помажу једни другима, а подршку имају и од општине која је обезбедила прилазне стазе за особе са инвалидитетом, а ученицима и студентима са хроничним болестима и инвалидношћу и стипендије.

У Дому културе чланови Удружења МС Књажевац са пријатељима традиционално су организовали и вече „Заједно до једнакости“. Подршку у организацији пружили су општина Књажевац, Туристичка организација општине Књажевац и Удружење за неговање традиције „Извор“.

Удружење МС Књажевац годинама уназад реализује пројекат „Заједно до једнакости“

Удружење МС Књажевац је једина организација особа са инвалидитетом на територији општине која се залаже за побољшање квалитета живота особа оболелих од те болести и чланова њихових породица.

И. Вуликић

ОСОБЉЕ ДОМА БЕЖАНИЈСКА КОСА СТАНАРИМА ПРИРЕДИЛО НЕЗАБОРАВАН ДОЧЕК

Весело скоро до јутра

Станари Дома Бежанијска коса још увек сумирају утиске са испраћаја старе и дочека Нове године. Хвале организацију, декорацију, музику и сложни су у оцени новогодишње ноћи, кажу чиста десетка! За дочек, осмишљен са посебном пажњом и радошћу, у складу са жељама и потребама корисника, заслужни су сви помало. Помало, али ипак довољно јер је, како кажу, премашио очекивања и организатора и посетилаца.

За одличну музику и песму задужен је био велики оркестар и хор Дома, за разноврсне и укусне специјалитете на столу кухињско особље. Радни терапеути, који иначе организују све активности и дружења, како би се постигла права празнична атмосфера, преузели су били и обавезу око декорације простора па је сала за дочек при-

У Дому Бежанијска коса прослава по мери корисника

премана целог дана. Правим избором украса и осветљења постигли су да прослава буде свечана, удобна и незаборавна за све учеснике.

Тако су посетиоце дочекале новогодишње јелке, венчићи, кугле, шарени балони, постављени од самог улаза и кроз цео Дом, низ ходнике, кроз

трпезарије и дневне боравке. Прослава је почела око 19 часова и од првог момента било је све на месту, те је уживање и ишчекивање поноћи било само веће и лепше. У поноћ су уобичајено размењене новогодишње жеље и понеки поклон, а током целе вечери несебично су се делили осмеси. Није изо-

стала ни традиционална новогодишња томбола, док се са игром и плесом наставило до раних јутарњих сати.

– Особље се потрудило да се станари у овим празничним данима не осете усамљено и носталгично већ вољено и прихваћено. Срећни смо што су најважније празничне моменте провели у друштву својих вршњака и пријатеља. Дом је увек био место где су старији најбитнији, место где су уважени, поштовани, место где припадају и ком увек могу да се врате. Тако је и ова прослава организована, у складу са њиховим предлозима, могућностима и потребама. А протекла је боље и лепше него што су била очекивања, и трајала много дуже него иједна друга – пренели су нам утиске из Установе Геронтолошког центра Београд.

М. Симовић-Максимовић

ДНЕВНИ ЦЕНТАР И КЛУБ ЗА СТАРИЈЕ „ТРЕЋЕ ДОБА“ ВОЖДОВАЦ 2

Петак – дан за спортске активности

Дневни центар и клуб за старије „Треће доба“ Вождовац 2 делује у оквиру радне јединице Дневни центри и клубови који се налазе у саставу Установе Геронтолошког центра Београд.

Овај клуб за старије својим корисницима омогућава разноврсне услуге дневног боравака, социјалног рада и социјалне подршке, као и активности за организовано слободно време. Према речима Јасне Јовић, социјалне раднице задужене за активности у клубу, у оквиру дневног боравака корисницима су, између осталог, свакодневно на располагању и приручна библиотека и услуге кафеа са топлим и безалкохолним напцима по приступачним ценама.

– Имамо бројне и разноврсне секције а неке од њих су певачка група „Вождовачки славуји“, ликовна секција, креативне радионице, курсеви енкаустики, декупажа, хекла-

ња, шивења. Наши корисници се у њих укључују у складу са својим афинитетима, потребама и жељама. Такође, одржавају се и рекреативне вежбе које доприносе очувању физичког и менталног здравља старијих, а води их радни терапеут установе. Клуб је остварио сарадњу и са патронажном службом Дома здравља која два пута месечно ради мерење притиска и шећера у крви. Свим овим услугама се обезбеђује ниво социјалне интеракције и солидарности, почев од потребе за дружењем – истиче Јасна.

Социјални радник помаже корисницима ненаметљивим усмеравањем, самоподстицањем и организовањем активности.

– Периодично организујемо предавања на теме за које су корисници заинтересовани. Секције имају своје термине и одржавају се једном недељно,

Чланови Ликовне секције радове излажу у „Академији 28“

док је шаховска секција активна сваког дана. Радни боравак је реверзибилног типа и ради од 8 до 16 часова – напомиње социјална радница Јасна.

Клуб Вождовац 2 има око 250 чланова а дружење, разговор, топла кафица свима вишеструко значе јер на тај начин превазилазе своје потешкоће. Посебно је значајно за чланове који живе сами. Спортско-рекреативна секција је увек посећена а највише се одазивају даме.

Кроз ова окупљања и активности у секцијама корисници су пробудили своје таленте из младости, а неки од њих су тек недавно открили за шта су све умешни. Чланице Ликовне секције су такође вредне и редовно излажу своја уметничка дела у „Академији 28“ и јако им значи свака лепа реч и похвала коју несумњиво заслужују.

Уз све то, дружења између геронтолошких клубова која практикују кроз музичке, спортско-рекреативне активности су догађаји које с нестрпљењем ишчекују и дуго памте.

Љупка Адамовић

„Драганова награда” једанаести пут

Удружење грађана „Снага пријатељства” – Amity и портал Пензин, једанаесту годину заредом расписали су Конкурс за „Драганову награду” 2025, односно за најбољи путопис старијих особа у пет категорија: најбоља женска путописна прича, најбоља мушка путописна прича, најбоља прича о путовању по Србији, најбоља прича о путовању у иностранство и најбоља путописна песма.

Услови за учествовање на конкурс су исти као и раније, а то су, подсећамо: да аутор/ка путописног рада има најмање 60 година; да се обавезно у заглављу прве стране наведе којој од пет категорија рад припада; да се испоштује форма, односно да рад буде дугачак максимално до пет куцаних страна. Такође, пожељно је да фонт слова буде Times New Roman величине слова 12, а уколико су написани руком, да буду исписани читким штампаним словима. Напомиње се да аутор/ка може послати само један путописни рад и

то под условом да исти није већ слао на неки од ранијих конкурса. На крају рада обавезно је написати податке о аутору/ки: име и презиме, датум рођења, занимање у активном периоду живота, адреса становања, телефон фиксни и/или мобилни, имејл адреса (уколико је аутор/ка има).

Конкурс је отворен до 1. марта 2025, а награђени и посебно похваљени путописни радови биће објављени у штампаној публикацији, као и на порталу Penzin.rs и интернет страници Amity-ja.

Организатори Конкурса подсећају учеснике да на крају путописног рада назначе дали су сагласни да се, уколико уђе у избор, њихов рад и објави. Жири ће одлуку о избору најбољих путописних радова саопштити 1. маја 2025. године. За ауторе најбољих радова у свих пет категорија и њихове пријатеље током јуна или октобра 2025. биће организовано наградно путовање по Србији. Сви учесници Конкурса биће

Добитници Драганове награде 2024.

позвани на књижевна дружења која ће бити организована током јуна у Београду, Новом Саду, Крагујевцу и Нишу, и на којима ће се представити аутори путописних радова.

Радови се шаљу поштом на адресу Amity, улица Алексиначких рудара 51/11, 11070 Нови Београд, са назнаком: „За конкурс” или електронским путем на мејл адресу: mira@amity-yu.org, такође са назнаком у називу писма „За конкурс”.

На досадашњих 10 конкурса учествовало је 1.233 старијих из Србије и из бивших република СФРЈ, али и других европских држава, затим Кана-

де, Калифорније, Новог Зеланда и Аустралије, где живе људи који говоре и мисле на нашем језику. Издато је десет Зборника најбољих путописа са укупно 300 радова.

„Драганова награда” је литерарно надметање настало као иницијатива да се допринесе промоцији активног, здравог, достојанственог и креативног старења, са циљем превенције, односно одлагања бројних хроничних физичких и менталних болести, попут депресије и изолованости, које су чести пратиоци старости, и ту традицију настоји да задржи.

М. С. М.

НА ЗЛАТИБОРУ ПО ДРУГИ ПУТ „ДУХОВНИМ СТОПАМА”

Симфонија на иконописима

Друга по реду златиборска манифестација „Духовним стопама”, која се састоји од низа културних програма између Божића и Сретења, отворена је 10. јануара у Културном центру на Златибору изложбом под називом „Симфонија монументалног”. Аутори изложбе су иконописци Анастасије Радовић и Вук Дабетић, који су заједно радили на осликавању двадесетак цркава и манастира. Песник и ликовни критичар Драган Јовановић Данилов подсетио је на важност традиције коју ови уметници својим делима преносе, што је и циљ ове манифестације.

Програм „Духовних стопа” настављен је већ сутрадан представљањем бањалучке

монографије „Богатство српског народа”, аутора Здравка Мочевића.

Златиборци и њихови гости имаће прилику да до средине фебруара у Културном центру присуствују и многим другим садржајима: новим изложбама, књижевним и вечерима беседовања, представама за децу и одрасле, радионицама калиграфије и сличним културним и духовним програмима.

– Ми смо кренули скромно, не тако монументално са овом манифестацијом „Духовним стопама”, али ево већ другу годину „газимо” и видимо да је интересовање јако велико, и бар у овим данима од Божића до Сретења су нам ове теме сви-

Са отварања изложбе „Симфонија монументалног”

ма потребне. Имаћемо више промоција књига, представе „Јелена Анжујска” и „Ноћ Лазарева”, концерте посвећене духовној музици, обележићемо и Српску нову годину у нашем селу Јабланица – рекла је тим поводом директорка Културног центра Златибор, Даница Јевтић Шишовић.

М. Јовановић

СВРЉИГ У ЗНАКУ ПРОСЛАВА И МАНИФЕСТАЦИЈА

Од Божићног фестивала до Богојављења

Сврљижани су новогодишње и божићне празнике провели са најближима, у кругу породице или у ресторанима, уз богату трпезу и добро расположење. У првим данима јануара почела су дешавања посвећена духовности, традицији и обичајима. Настављен је Божићни фестивал, затим прослава Бадње вечери и Божића у Сврљигу и селима, са паљењем бадњака. На Крстовдан је одржана Пихтијада, а на Богојављење се пливало за часни крст.

На прослави Бадње вечери и Божића у цркви Свети цар Константин и царица Јелена у Сврљигу било је много верника, грађана, дечице, весело и са пуно љубави. Најсвечанији чин било је паљење бадњака. Присутнима су најрајоснији хришћански празник честитали Дејан Милетић, домаћин Бадње вечери, затим Мирослав Марковић, председник општине Сврљиг, и народни посланик Милија Милетић. Деци је Божић Бата даривао пакетиће, а срећна добитница златника из чеснице је четворогодишња Ивона Милетић. За све вернике и посетиоце обезбеђено је кувано вино,

ракија, чај и друго послужење, уз трубаче, наравно.

На Крстовдан је у градском парку одржана седма Пихтијада. Такмичило се чак 14 екипа из Сврљига и Књажевца, а по оци жирија најбоље пихтије припремили су такмичари МЗ Васиљ код Књажевца. Друго место освојила је домаћа екипа „Вигор“ и треће екипа ЈКС „Комуналац“, такође из Сврљига. За највеселију екипу проглашени су сврљишки „Молери“, док је најлепши штанд поставила сврљишка екипа „Стакленац“. Сви победнички тимови добили су награде и пехаре.

На Богојављење на базену Пастириште пливало се за часни крст. У конкуренцији девет такмичара победила је Тијана Јовановић. Њој је припао сребрни ланац и крст. На пливалишту су служене пихтије и белмуж.

Пливање за часни крст одржано је и на базену у Попшици са 34 такмичара. Сви су победили и добили поклоне манастира Свети Арханђел Гаврило из Пирковца, који је организовао пливање.

Сва средства прикупљена током Божићног фестивала, који је трајао од 22. децем-

Деца на забаван начин уче о традицији и обичајима

бра прошле до 14. јануара ове године, у износу од око 250 хиљада динара, усмерена су у хуманитарне сврхе.

Новогодишње, божићне и остале манифестације у јануару организовали су Центар за туризам, културу и спорт Сврљиг, црква Св. цар Константин и царица Јелена, и удружења, а покровитељ је била општина Сврљиг.

С. Ђорђевић

ЈАНУАР У ТРСТЕНИКУ ОБЕЛЕЖЕН ТРАДИЦИЈОМ

Празнично окупљање и пливање за часни крст

Традиционално уношење бадњака, симбола породичне топлине, радости и напретка, обележило је у празничном руху и руководство општине Трстеник. У присуству великог броја верника испред цркве Свете Тројице, паљењем бадњака и традиционалним ватрометом обележен је Бадњи дан, а паљење бадњака уприличили су и мештани трстеничких села.

Суграђанима је Божић честитала и председница општине Милена Турк, и пожелела им добро здравље и успех у свим областима. После јутарње литургије и причести, на платоу испред зграде општине организовано је традиционално ломљење божићне чеснице у присуству великог броја грађана и њихове деце, као и представника локалне самоуправе. Покровитељи су и овог пута били општина Трстеник и црква Свете Тројице, а божићну чесницу са више од сто делова припремила је пекара „Мата“. Три златника за чесницу обезбедила је општина.

Председница општине Милена Турк са сарадницима приредила је и свечани пријем за прву бебу рођену у 2024. години,

Ломљењу чеснице највише се радују деца

малог Димитрија Дубичанина. Родитељима је уручен симболичан поклон уз честитке и жељу за добро здравље, срећу и да одрасте окружен љубављу и подршком.

Још једна традиција – пливање за богојављенски крст по 21. пут организовано је и на Западној Морави у Трстенику. Пливаче, а било их је равно 100 – највише до сада, поздрављао је и бодроји велики број

До крста први допливао Краљевчанин Дамњан Вукићевић

посматрача. До богојављенског крста први је допливао Дамњан Вукићевић (28) из Краљева. Најмлађи такмичар ове године био је једногодишњи Јанко Цветковић а најстарији Драган Јанковић (71), и они су добили скромне поклоне. Покровитељи манифестације били су општина Трстеник, црква Свете Тројице, Туристичка организација, Народни универзитет, Спортски центар, ПСД „Љуктен“, Друштво спортова на води и Општинска организација спортских риболоваца „Рибарац“.

Драган Ивановић

Вера, част и одважност дуга 24 године

Празник Богојављење Кладово већ 24 године обележава пливањем за крст часни, које под покровитељством локалне самоуправе организује Црквена општина. Манифестацији су претходили литургијско богослужење и освећење воде у цркви Светог Ђорђа у Кладову, и литија кроз централну кладовску улицу до градске плаже, коју је предводио Дејан Пајић, старешина храма Св. Ђорђа.

У моћној дунавској води од свега четири степена изнад нуле, уз јак ветар и таласе, надметало се 23 такмичара, међу њима и једна припадница лепшег пола, Светлана Вуковић (57), рекордерка са двадесет два учешћа. Светлана је била победник 2018, а као једина жена учесник награђена је новчаном наградом од 10.000 динара.

Такмичаре је са Дунавског кеја бодрило више од хиљаду посетилаца, а до часног крста први је стигао Кладовчанин Вук Живанић (14), ученик осмог разреда Основне школе „Вук Караџић“, коме је ово било треће учешће на Богојављенском пливању. Он је савладавајући дунавске таласе пркосио јануарској хладноћи од три степена изнад нуле. Дариван је крстом, медаљом и иконом, а општина Кладово је за победника обезбедила новчану награду од 15.000 динара, а за друго и треће место 10.000 и 5.000 динара. Једна

(Фото ТВ Кладово)

Најбржи на Дунаву Вук Живанић

кладовска златарска радња је за све такмичаре даривала медаље са крстом.

У општини Кладово пливало се за часни крст и у Брзој Паланци, где је по ветровитом и хладном времену велики број мештана бодрио такмичаре. Минуле године било је десет пливача, а ове петнаест. Осим из Брзе такмичари су били из Неготина, Радујевца, Лесковца и Кладова. До часног крста први је допливао, као и прошле године, Андреја Јањић (23) из Брзе Паланке. У конкуренцији петнаест такмичара надметала се и једна дама Јелена Пантелић (43), професор географије у основној школи у Брзој Паланци. Победник је уз часни крст, који му остаје у трајном власништву, добио и новчану награду у износу од 100 евра. Новчани износ Јањић је одлучио да уплати у хуманитарне сврхе.

Свим учесницима уручене су медаље и захвалнице.

Урош Бановић

Традиционална манифестација и у Крушевцу

Традиционално пливање за часни крст, у част великог хришћанског празника, по 24. пут одржано је у Белој Води, на Западној Морави.

После освећења воде, које су обавили свештеници Крушевачке епархије, у такмичењу је учествовало 165 пливача. У овом витешком надметању победио је Лука Миомировић

У Белој Води се надметало 165 пливача

из Крушевца, припадник МУП-а, којем је градоначелник Крушевца Иван Манојловић уручио признање.

Догађај су организовали Културни центар Крушевац, црквене општине и месне заједнице Бела Вода, Стопања и Бресно Поље, уз подршку града Крушевца и општине Трстеник.

Истоветан програм одржан је и на Расини у Шаврану и на Великој Морави у селу Варварин. У Шаврану је победио Ђорђе Јовковић (17), а у селу Варварин Аљоша Томашевић (21) из Крушевца.

Ова манифестација истакла је дух заједништва и хришћанске традиције, окупивши велики број људи у свечаној и празничној атмосфери.

Ж. Миленковић

Јубиларни Богојављенски сусрети у Власотинцу

Двадести пут заредом, 19. јануара, на минус шест степени Целзијусових, одржано је пливање за часни крст на Власинском језеру, у центру Власотинца. На чувеном градском купалишту окупио се велики број пливача и радознале публике, а према очекивању хроничара овог такмичења, победио је млађани Стефан-Вицко Ђокић из ове вароши.

Богојављенске сусрете у Власотинцу традиционално успешно организују Туристичка организација општине Власотинце – ТООВ, Удружење грађана Света Гора Атонска и локална црква Силазак Светог духа на апостоле, уз свестрану помоћ општине.

Бројна публика на Власинском језеру

Значајан допринос организацији дали су старешина цркве Марко Николић, директорка ТООВ-а Наташа Ђокић-Живковић и познати власотиначки песник, политиколог Срба Такић испред Удружења грађана Власотинца, који су уручили пригодне поклоне такмичарима.

Непосредно пре надметања одржана је традиционална Власотиначка пихтијада. Велики број домаћица из ове вароши, Лесковца и Црне Траве, изложило је своје пихтије и друге ђаконије, а жири је имао пуне руке посла и повећу дилему које су најукусније.

Т. Стевановић

ЖИВОТ И ЗАБАВА НИСУ САМО ЗА МЛАДОСТ

Модна икона у осамдесетој

„Увек буди свој,
јер сви други
већ постоје“

Гинтер Крабенхофт је стајао на станици подземне железнице у Берлину, елегантно обучен и насмејан, када га је туриста, очаран његовим стилем, фотографисао а затим објавио фотографије на друштвеним мрежама. Од тог дана, сада већ давне 2015. године, може се рећи да је Берлин добио још један свој симбол. Фотографије су се брзо шириле друштвеним мрежама, а људи су се питали ко је тај гламурозни старији господин и како је могуће да није већ био познат јавности.

Па, ко је „модерни дека“? Крабенхофт је рођен 1945. године у околини Хановера, где је завршио куварски занат, а 1968. се сели у Берлин и читав радни век проводи као кувар у разним ресторанима. По сопственој тврдњи, испрва је живео сасвим уобичајеним породичним животом, али га је град који је растао и развијао се пред његовим очима вукао да буде и учесник, а не само посматрач. Посећивао је тада ретке ноћне клубове и живи је сведок једног минулог времена.

– Седамдесетих година је Берлин још увек био подељени град, било је мало места за изласке. Увек је било занимљиво видети госте ноћних клубова, јер су управо ти људи стварали дивну атмосферу у граду и чинили га сјајним местом за живот. Када је зид пао, испред нас се отворио читав један нови свет који је требало истражити, али и са друге стране зида су били исти људи, занимљиви и аутентични. Хоћу да кажем да овај град није створен од неких гламурозних звезда и познатих личности, напротив, обликовали су га обични људи који су имали храбрости да буду оно што јесу – каже овај живописни осамдесетогодишњак.

Гинтер Крабенхофт

Живећи у таквом окружењу било је нормално ослободити се неких наметнутих норми. Гинтер Крабенхофт истиче да је увек пажљиво бирао своју гардеробу јер сматра да је она израз његовог унутрашњег бића.

– Иако сам радио у куварској униформи, на путу до посла и назад облачио сам се искључиво према свом осећају и укусу, исто као што чиним и данас. Шешир и машна се одувек подразумевају – изјавио је у једном интервјуу.

Његову појаву која плени препознале су многе компаније, па је постао лице маркетиншких кампања, радо виђен на модним ревијама и у часо-

писима, али га популарност није спречила да се забавља. Напротив, препознатљивост му је омогућила да и у овим годинама посећује ноћне клубове и плеше до јутра.

– Признајем, размишљао сам како би млади реаговали када ме виде у клубу, вероватно би се питали шта ради овај деда овде, а онда су ме две девојке позвале у излазак и ја сам радо пристао. Волим да плешем са стотинама људи, јер битна је музика и повезаност са другима. Остао сам веран себи и људи су то препознали, никада ме нико није питао зашто не седим код куће као остали стари људи, напротив, млади ме

увек са радошћу дочекају, схватили су да нисам онај деда који седи испред телевизора, ја сам неки други деда – каже Гинтер.

Пре три године објавио је књигу под називом „Буди свој“ у којој представља свој позитивни поглед на свет. Његов оптимизам је постао инспирација за многе, те је сада чест учесник разних дебата и конференција.

Крабенхофт охрабрује друге да се ослободе норми и конвенција и сматра да човек никада није превише стар да би био млад. Подсећа да живот и забава нису резервисани само за младост и да старији греше када престану да воде рачуна о себи, да имају жеље и снове. Тако упадају у наметнути стереотип да је авантуризам искључиво за младе.

Веома је активан на друштвеним мрежама, где свакодневно објављује снимке свог беспрекорног стила и плеса, и тиме пркоси предрасудама. Своје поимање живота образложио је на једној трибини о старењу.

– Што сам старији, више се усуђујем да будем млад, јер ко разуме коначност ослобађа се страхова, па зашто онда не бих живео дивље и опасно? Понекад је човек заиста очајан и осећа се беспомоћно, сви смо то доживели. Али ако своје проблеме посматрамо одозго, онда они постају мали. Мислим да све треба да се посматра из перспективе пролазности, јер смо и сами пролазни. Живот треба славити не заборављајући ту коначност која га одређује, тако све добије своју праву вредност. Ја сматрам да је највећа вредност оно што носимо у себи, ослобођени страха да због тога будемо исмејани, само човек који је аутентичан и свој је слободан – истакао је Гинтер Крабенхофт и додао да баш зато што добро разуме своје озбиљне године сматра да је преостало време превише драгоцене да би се губило на ствари које нису забавне.

Емина Ћирић

Борба за гласове старијих

Како се приближавају савезни избори у Немачкој, заказани за 23. фебруар, пензије постају све актуелнија, такођећи врућа тема. Са више од 40 одсто бирача старијих од 60 година, у односу на 34 процента пре дванаест година, избори у Немачкој су углавном трка за гласове старијих. А они су група са једним великим приоритетом: пензије.

Социјалдемократска партија доскора-шњег канцелара Олафа Шолца представља себе као заштитника старијих оптужујући ривале да планирају смањење пензија. Сам Шолц жели да поправи ниво државних пензија које су сада на 48 одсто просечне зараде, што је, према мишљењима стручњака, неодрживо ако Немачка не подигне старосну границу за одлазак у пензију. Она је тренутно на 67 година, односно на толико ће се постепено повећавати до 2031.

Поред тога, план Олафа Шолца долази са огромном ценом, посебно за младу генерацију. Рачунице кажу да би стабилизација нивоа пензија до 2045. године довела до додатних трошкова од укупно 500 милијарди евра. Из савезног буџета у пензијски систем се у прошлој години слило око 127 милијарди евра (трећина укупне државне потрошње) јер се пензије више не могу финансирати само из доприноса. Почетком шездесетих година прошлог века на сваког старосног пензионера у Немачкој било је шест активно осигураних радника. Сада је тај однос 2:1, и тоне даље, те су процене да ће се до 2050. године дотација за пензије из буџета скоро удвостручити.

Према речима Уне Гросман, портпаролке Немачког пензијског осигурања, кровне организације немачких пензијских фондова, тренутно пензију прима око 21 милион људи. Просечна бруто пензија након 35 година уплате доприноса износи 1.620 евра месечно, и подложна је олакшицама за порез и здравствено осигурање. Пензије су у прошлој години увећане, пратећи раст плата, за 4,57 одсто. Подаци немачког пензијског осигурања истовремено показују да 61 одсто пензионера прима мање од 1.200 евра нето своје државне пензије месечно, а сваки трећи пензионер мање од 750 евра нето.

Доприноси за пензијско осигурање који се сливају у државни пензијски фонд износе 18,6 одсто бруто месечне зараде запосленог, при чему запослени и послодавац плаћају по 50 процената. Месечни допринос не може бити већи од 1.404,30 евра. Према пројекцијама, стопа доприноса ће порастати на 20 одсто до 2028. године,

а затим на 22,3 одсто до 2035, и очекује се да ће на том нивоу остати до 2045. године.

И Уна Гросман је сагласна да се немачки пензијски систем налази у прелазном периоду и да ће се пензије у будућности све више опорезовати, али наглашава да је то случај и у другим европским земљама, те да изазов није тако озбиљан као што се првобитно предвиђало. Портпаролка Немачког пензијског осигурања наводи да од 21 милиона пензионера само мањина, њих око 1,4 милиона, ради и после пензије. Од тога 80 одсто запослених пензионера ради такозвани „мини-посао“, односно хоноларни посао, док само око 270.000 људи обавља послове у пуном обиму. Позивајуће се на резултате студије из 2022. године, која је анализирала радне навике старијих, Гросманова истиче да су разлози за рад у старости веома различити и веома лични. Један од налаза који је највише изненадио у поменутој студији био је одговор већине да је разлог зашто настављају да раде у старости – уживање у послу. Финансијске разлоге као примарни фактор навело је мање од половине запослених пензионера.

Иначе, укупан износ пензије на коју запослени у Немачкој има право израчунава се према броју година доприноса за државни пензијски систем, година старости и просечном приходу. Немачку пензију може да добије онај ко је у овој земљи радио и плаћао доприносе више од 60 месеци, наравно након што наврши званичну старосну доб за пензију. Међутим, поред периода запо-

слења на основу доприноса, узимају се у обзир и многи други периоди укључујући: периоде одгајања детета, школовање и факултет после 17. године, периоде обуке, време проведено на лечењу, као и период неге члана породице. У зависности од врсте пензије, период који испуњава услове за пензију може бити пет, 20, 25, 35 или 45 година.

Јавни систем пензијског осигурања подразумева и породичне и инвалидске пензије. Да би неко остварио инвалидску пензију, потребно је такође да наврши такозвани општи стаж од пет година, а и за породичну пензију постоје одређени услови међу којима су и да је брак/веза са супружником/регистрованим партнером трајала најмање годину дана, као и да се не сме поново ступати у брак или живети у новом партнерству.

Треба рећи и да у Немачкој постоје још два модела за приходе од пензије – поред државне пензије, могуће је улагати и у приватне пензијске планове, као и пензијске планове компанија.

Углавном, без обзира на различите опције, извесно је да су и у Немачкој пензије тренутно један од највећих друштвених изазова, те се запосленима поручује да је пожељно на време обезбедити свој пензијски план. У противном, како просечна старост у овој земљи (и широм континента) наставља да расте а наталитет опада, реформе ће бити неопходне.

М. Јовановић

СКУПШТИНА УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА ГРАДА НИША

Година пуна изазова

Постала је пракса да после усвајања завршног рачуна за текућу годину Удружење пензионера града Ниша одржи седницу Скупштине на којој сумира резултате и анализира пропусте у протеклом једногодишњем раду. На седници одржаној 23. децембра оцењено је да је и поред свих недаћа година релативно успешно приведена крају.

– Година 2024. је била пуна изазова. Била је турбулентна и са променама и недаћама које често нису зависиле само од нас. Борили смо се, такорећи на дневном нивоу, да унапредимо рад и сачувамо реноме Удружења које иза себе има традицију дугу скоро осам деценија – нагласио је Властимир Гоцић, председник Удружења панзионера града Ниша.

Он је, као допринос побољшању социјалног статуса чланства, навео податак да је 60 милиона динара утрошено на позајмице које су пензионери, под повољним условима, враћали у шест месечних рата. Најављено је да ће уместо досадашњих 18.000 динара, ове године позајмица износити 21.000 динара. Такође је истакнуто да су током године свим члановима подељени пакети са намирницама и средствима за хигијену,

Властимир Гоцић

а организовани су излети у ближој и даљој околини Ниша. Таква пракса биће настављена и у овој години. Осим тога, велики број пензионера је боравио по десет дана у Пролом бањи по ценама нижим за 10 одсто од редовних и са отплатом на шест месечних рата. Удружење се изборило да ове године под истим условима омогући чланству одмор и опоравак у Куршумлијској бањи.

Посебно је наглашено да је много времена прошле године утрошено на решавање статуса имовине Удружења. Како кажу,

борба је била мукотрпна и требало је много енергије и стрпљења да се прибави документација о власништву зграде која иначе деценијама припада Удружењу. С обзиром на то да је зграда у изузетно лошем стању и да, по оцени стручних комисија, није безбедна за коришћење, Удружење је привремено премештено на другу локацију. Председник Властимир Гоцић каже да је сва неопходна папирологија најзад припремљена и да се очекује да инвеститор ускоро крене са грађном зграде у којој ће бити смештени и пензионери.

– Када све буде завршено, Удружење пензионера града Ниша добиће нови простор на старој локацији а и површина некретнине коју поседујемо остаје иста. Ново ће бити само то што ће амбијент и услови за бројне активности бити безбедни и удобнији – каже председник Гоцић и истиче да је најважније што новим генерацијама нишких пензионера остаје простор у коме ће радити, дружити се и бити „своји на своје“.

Корисници верују да ће 80 година рада и постојања Удружења, идуће године, обележити у свом новом и лепо уређеном дому.

Љ. Глоговац

БРОЈНЕ АКТИВНОСТИ ИВАЊИЧКИХ ПЕНЗИОНЕРА

Велика већина учлањена у Удружење

Удружење пензионера општине Ивањица једно је од бројнијих у овом делу Србије. Учлањено је 5.700 пензионера, од око осам хиљада колико живи у граду испод Голије. Чланарина је симболична и износи сто динара месечно, а одбија се од пензије. Велику бројност председник Удружења Милојица Гојковић објашњава низом активности чији је циљ социјално збрињавање чланова.

– У зависности од наших могућности, радимо транспарентно, у циљу да пензионерима олакшамо свакодневни живот. Велику захвалност дугујемо Фонду ПИО на додатној испоруци 265 хуманитарних пакета, које смо добили пред Нову годину. Летос смо добили 417 пакета, тако да су готово сви подносиоци захтева примили помоћ. Око 260 најста-

Председник Удружења пензионера општине Ивањица, Милојица Гојковић

ријих Ивањичана боравило је о трошку Републичког фонда ПИО у бањама. Из сопствених средстава финасирали смо набавку 130 пакета, појединач-

не вредности 3.000 динара, и уручили их социјално најугроженијима. Међу њима је било и оних који нису наши чланови. Посредством једне банке солидарно издвајамо новчана средства намењена непокретним, болесним и усамљеним старим лицима. Месечно су ове намење издвоји се 200.000 динара за 20 појединаца. Породице преминулих могу рачунати на посмртнине у износу од 10.000 динара. Петком председници месних одбора долазе, према потребама, и преузимају пакете или новчану помоћ за чланове који живе у удаљеним селима на Голији, Јавору и Вучју – каже Гојковић који у трећем мандату председава Удружењем.

Постигнут је договор између локалне самоуправе и „Аутопревоза“ из Чачка о повлашћеној аутобуској вожњи за

незапослене и најстарије становнике Ивањице. Пензионери ће уживати попуст од 40 одсто цене аутобуске карте.

Удружење има успешну сарадњу са ЈП „Србијашуме“, Радна јединица Ивањица. Ускоро треба да буде потписан уговор о испоруци 2.000 кубних метара дрва по прихватљивим ценама, у које је урачунат транспорт до наручиоца огрева.

Прошле године организовани су излети до Ариља, Ужица, Лучана, Новог Пазара, Златибора и Врњачке Бање. Једном месечно специјалиста уролог обавља превентивне прегледе. Према потребама се организује долазак оториноларинголога и офталмолога, а ивањичким пензионерима доступна је и куповина наочара и слушних апарата по повољним условима.

Милан Ашковић

Увек спремни да помогну

Паковање колача за хуманитарну продају

И најмлађи су дали свој допринос

Упорти Храма преноса моштију светог оца Николаја у Остружници, 5. и 6. јануара одржана је манифестација „Божично сеоце”. Иницијативу за организацију ове манифестације пре две године покренули су Црквени одбор и свештеник храма Драган Видаковић, а реализује се уз благослов патријарха Порфирија, под покровитељством Верског добротворног старатељства.

У припрему и реализацију послова ове хуманитарне приредбе, поред чланова Црквеног одбора и млађих мештана, били су укључени и пензионери. Председница Месног одбора пензионера Остружница, Наде-

жда Јовановић, рекла нам је да је „Божично сеоце” само једна у низу активности у којима чланови тог удружења учествују, волонтирањем или пружањем различитих донација.

– Овакве манифестације су важне јер поред одраслих у њима учествују и деца, код којих се на тај начин подстиче и промовише друштвено користан рад, мотивишу се да разумеју важност пружања помоћи и саосећања са људима у невољи. Пензионери својим примером желе да покажу да није важно колико година имаш, већ колико си спреман другоме да помогнеш – каже Надежда Јовановић.

На штандовима су били изложени производи из манастира, као и бадњаци, жито, мед, чајеви, суво воће, божичне честитке, различити ручно рађени украсни и употребни предмети, мрсни и посни колачи које су правили вредни мештани Остружнице, а продавала су деца. Сав приход је намењен онима којима је помоћ најпотребнија.

Празнично расположење и сунчано време привукло је велики број грађана који су уживали у пригодном програму дечјег хора Културно-уметничког друштва „Милорад Пантић” из Остружнице.

Подсећања ради да кажемо да је црква Пренос моштију

светог оца Николаја саграђена још 1833. године, на раскрсници путева где је одржана прва скупштина народних старешина за време Првог српског устанка, на којој је Карађорђе признат за врховног вођу. Саграђена је од камена и непокретно је културно добро као споменик културе. Ктитор је био кнез Милош, а иконостас је радио чувени иконописац Ристо Николић. Звоник, саграђен почетком 20. века, задужбина је трговца Косте Јанића и његове супруге Софије, чији су дућани и кафана сачувани до данас и заштићени су као непокретна културна добра.

Н. Ђ.

РЕДОВНА СЕДНИЦА КЛУБА ПЕНЗИОНЕРА „ЖЕЛВОЗ”

Оцена рада и план за наредни период

Чланови Клуба пензионера „Желвоз” из Смедерева на својој другој Редовној конференцији, одржаној средином децембра, позитивно су оценили досадашњу активност, једногласно усвајајући извештај Управе Клуба, који је поднео секретар Владимир Павловић, као и извештај о финансијском пословању, који је поднела благајница Бранка Ђалић.

Са посебном пажњом присутни су пропратили информацију проф. др Живослава Адамовића о активностима Радног тима на изради монографије компаније „Желвоз д.о.о” о 110 година дугим постојању и раду (1916-2026). Усвојен је План активности за 2025. годину од 16 тачака који ће Управа операционализовати током реализације. Извршена су одређена кадровска освежења пошто су неки чланови нажалост преминули. За члана Управе клуба изабран је

Дружење после радног дела седнице

Цане Миленковић, за првог заменика председника Зоран Рајић испред оснивача Клуба, а за почасног председника Душица Ђорђевић, дугогодишња активисткиња.

Овом приликом су додељена и признања за допринос у раду Клуба: Народној библи-

отеци Смедерево, МЗ Славија, члановима Љубиши Павловићу и Слободану Димковићу, и Љубомиру Илићу познатом афористичару, пријатељу Клуба. Признања је уручио председник Клуба Слободан Милетић.

У међувремену Управа је организовала обележавање својеврсне фудбалске активности свог члана Слободана Димковића Данета: 16 година играчког и 46 година тренерског рада претежно са младим генерацијама фудбалера у ФК „Железничар” и више сеоских клубова. Слављеник је примио многобројна признања, али је и он доделио захвалнице заслужним сарадницима.

Управа Клуба је том приликом изразила захвалност и проф. Живку Вујановићу из Београда на поклону (око 400 вредних књига) клупској библиотеци.

Р. В.

ШАБАЦ

Новчићи најмлађима

Петнаест година уназад иницијатива чланица Градске организације инвалида рада и инвалидских пензионера Шабац постала је традиција. У првим годинама неколико расположених чланица овог удружења ручно су месиле чесницу пречника 1,10 м и украшавале је симболима вере и Божића. Сваке године су донатори златника и сребрњака били Градска организација инвалида рада и инвалидских пензионера, град Шабац и шабачка црква, а неких година дародавци-хуманисти. И ове године је божићну радост доживело пуно верника који су након божићне литургије и освештавања чеснице уз благослов свештенства и старешине цркве, поделили чесницу. Сва три новчића добиле су девојчице и како добитница златника рече: „Нисам ово очекивала, али сам срећна.“

Срећан Божић, здрав, пун љубави и радости свима! **М. С.**

СВРЉИГ

Заједничка предновогодишња прослава

Око 50 пензионера из Сврљига и Књажевца у клубу Удружења пензионера Сврљиг, 27. децембра прошле године, песмом и музиком испратили су стару 2024. и дочекали нову 2025. годину.

Била је то прилика да се на тренутак забораве брига и наздрави са колегама. Жеље у новој години везане су за здравље и срећу својих најмилијих и свих грађана. Новогодишње честитке колегама и грађанима упутили су председник Удружења пензионера Сврљиг, Славиша Матејић, у име домаћина и Борка Вулић у име гостујућих Књажевчана.

Традиционално, пензионери Сврљига учествовали су на манифестацијама одржаним током месеца јануара у овом месту. **С. Ђ.**

БАЈИНА БАШТА

Прославили Српску нову годину

Постала је традиција да Удружење пензионера из Бајине Баште организује дочек Српске нове године. Тако се и овог 13. јануара, у сали „Томекс“ окупило 305 представника трећег доба из Ужица, Ариља, Зворника, Шековића, Братунца и највише из Бајине Баште.

Председник бајинобаштанског Удружења пензионера, Недељко Ракић, на почетку је поздравио присутне а у поноћ је упутио честитку са жељом да се и идуће године нађу на истом месту.

– Ово је пета година како долазимо у Бајину Башту код наших пријатеља на дочек Српске нове године. Сваки пут нам буде лепо и то је разлог што смо редовни на овим пензионерским сусретима. Бајинобаштани код нас долазе сваког 13. новембра када је слава нашег Градског удружења пензионера – рекла је Томка Јовичић из Зворника.

Из Братунца је стигло 28 пензионера, међу њима и Илија Станојевић.

– Био сам пре две године овде. Још једном сам се уверио у гостопримство домаћина и дивну атмосферу. Било је заиста весело, играло се коло, плесало, певало. Хвала организатору за сјајну прославу, доћи ћу и догодине – навео је он.

Редован на дружењу је и Радиша Стаменић из Бајине Баште.

– Мени је овај дочек Нове године лепши од оног 31. децембра. На овим дружењима упознао сам доста људи из других крајева Србије и Републике Српске. Срео сам и оне који су некад били спортисти као и ја и са којима сам се такмичио – истакао је Радиша Стаменић. **М. А.**

МАЈДАНПЕК

Одржана седница Извршног одбора

На самом крају протекле године, 25. децембра, одржана је седница Извршног одбора Удружења пензионера општине Мајданпек.

Седници је председавао Миодраг Драгошан, председник овог општинског пензионерског удружења,

а на заседању су донете веома важне одлуке о будућим активностима, како би Удружење пензионера општине Мајданпек и његови чланови спремно закорачили у нову 2025. годину. **Љ. Т.**

ЗРЕЊАНИН

Активни читаву деценију

Удружење зрењанинских пензионера у Граднулицу свечано је обележило десет година свог постојања 11. децембра 2024. године.

– Наше удружење броји више од 180 чланова и задовољан сам досадашњим радом. Организација добро функционише, имамо седам секција које су активне, између осталих, кулинарска, шаховска, стонотениска. Од пре седам месеци постоји и секција Таленти поезије, где су се ангажовали наши чланови песници и они који уживају у поезији. Највећи успех Удружења је то што смо успели неке наше суграђане да социјализујемо. Дакле, неке особе које су саме успели смо да извучемо из кућа и да их укључимо у друштвени живот – казао је Добривој Михајлов (на слици), председник Удружења зрењанинских пензионера Граднулице, који је на челу организације седам година.

Прослави рођендана граднуличких пензионера одазвали су се представници 24 удружења са територије града Зрењанина.

Љ. А.

ВРАЊЕ

Заоставштина пензионисаног новинара

У Галерији Народног универзитета у Врању одржана је хуманитарна изложба новинара у пензији, Радомана Ирића (на слици), коју је 15. јануара приредио локални Центар за медијску транспарентност и друштвену одговорност.

На изложби „Ирић каквог не познајете“, аутор је на око 250 експоната публици приказао свој занимљив и јединствен стваралачки опус, којем се посветио протеклих 55 година. Посетиоцима изложбе уприличени су богата новинарска заоставштина, књиге, карикатуре, логотипи, плакати, водичи, монографије, рукописи из студентских дана, дизајн радови и признања. Реч је о допуњеној и измењеној изложби, коју је под насловом „55 година пред судом јавности“ пензионисани новинар прошле године одржао у родном Пријепољу.

Јавним личностима града Врања понуђено је на изложби да откупе својих 30 карикатура. Новац ће бити уплаћен на рачун Фондације „Буди хуман“ за лечење тешко оболеле Оливере Ташковић из Врања.

– Има пуно смисла да се после 55 година рада и емотивног набоја осврнем на пређени пут. Тако је настала ретроспектива онога што сам почетком седамдесетих урадио у Београду за време студија, потом у мом родном Пријепољу до септембра 1980. године. На крају у Врању, где сам за 44 године доживео професионалну зрелост – казао је Радован Ирић.

В. П.

ТРСТЕНИК

Почео упис за набавку огрева

Према речима председника Општинске организације пензионера Трстеник, Бранислава Лазаревића, у току је упис пензионера за набавку огрева, дрва и угља. Утврђена цена огревног дрвета за ову годину је 7.800 динара по просторном метру, а испоручиће га четири пољопривредна газдинства, из Сибнице, Кавадара, Трстеника и Јасиковице. Упис је почео почетком ове године и траје до краја јануара. Плаћање се врши у 10 једнаких месечних рата.

– Упоредо са уписом заинтересованих чланова за дрва, у току је и упис за угаљ, брикет и пелет. Цена угља по тони креће се од 19 хиљада динара за Станари, Штаваљ и Пљевља, до 29 хиљада динара по тони за брикет и пелет. Плаћање се исто врши у 10 једнаких месечних рата. Заинтересовани пензионери моћи ће да набаве и ливадски и багremов мед по цени од 1.150 динара по тегли и прополис 20 мл по цени од 250 динара. Плаћање је у три једнаке месечне рате – рекао нам је Бранислав Лазаревић.

Д. И.

Српски деликатес за гурмане

На велики хришћански празник Богојављење Месна заједница Оџинка у Врању организовала је традиционално такмичење у спремању пихтија.

На деветој Пихтијади је учествовало 28 такмичара из Врања и околине. Победник у спремању омиљеног српског деликатеса је Слађана Стојановић из Врања (на слици), којој је припао наградни ваучер вредан 10.000 динара.

Светозар Трајковић освојио је другу, а Ненад Милошевић трећу награду, ваучере од седам хиљада и пет хиљада динара. После необично занимљивог гурманског надметања бројна публика дегустирала је специјалитете од сирових и сушених свињских буткица, ногица, ушију и јунећег репа.

В. П.

АКТИВНОСТИ УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА ОПШТИНЕ ЗВЕЗДАРА

Побољшани услови за окупљање

На подручју београдске општине Звездара, према подацима Фонда ПИО, живи скоро 36 хиљада корисника пензија. Након пандемије коначно се изашло из једног периода ограниченог кретања за старије, који се и те како осетио на Звездари. Месне организације пензионера још увек нису успеле да се реорганизују и поврате старо чланство, као ни да привуку нове присталице. У том смислу управа УПОЗ-а је опредељена да се створе услови како би се живот пензионера употпунио новим садржајима.

У прошлој години из скромних средстава обновљена су два клуба: у Трајка Стаменковића 15 и на Северцу, у улици Љубице Луковић 2. Чине се напори у консолидацији услова за рад месних одбора у Миријеву.

– Тако је нашим пензионерима омогућено да у примереном амбијенту буду послужени кафом, да проведу неограничено време у дружењу. Сусрети су проширени и на путовања, а доста пажње се посвећује спортским и културним манифеста-

Очувана кондициона снага Звездараца

цијама. Све је то реализовано и кроз локалне пројектне садржаје који су синхронизовани са стручним службама и Волонтерским сервисом Градске општине Звездара – каже Мирјана Товиловић, председница Удружења, и додаје да је на стотине пензионера ишло на бесплатна једнодневна путовања, посете манастирима и бањама, а интересантно је било и крстарење крузерима Савом и Дунавом.

Удружење пензионера општине Звездара, заједно са Фондом ПИО, за чланове са ниским примањима организује два пута годишње доделу пакета помоћи,

а више од пет стотина пензионера о трошку Фонда одлази бесплатно у бање.

Пензионери Звездаре се активно укључују у спортске и културне манифестације Београда, попут „Меморијала Васе Белобровића“. На сусретима 2023. у Обреновцу Звездарци су екипно били најбољи у односу на све београдске општине. Био је то пример добрих припрема, организације и доказ очуване кондиције пензионера. И 2024. екипа Звездаре се окитила златом које су изборили шахисти.

На популарној Олимпијади трећег доба у Врњачкој Бањи,

сваке године у септембру, ово удружење поред спорта учествује на сликарским колонијама, песничким вечерима.

Што се тиче финансијских прилика, које се у доброј мери одражавају на активности пензионера Звездаре, значајно је да је више од хиљаду пензионера повезано у Фонд солидарности. Издвајањем једног процента од пензије сваког месеца Звездарци стичу право на бескаматну позајмицу коју отплаћују на десет рата, 67 одсто улога леже на њихов подрачун, а уштеђена средства повлаче после осам година.

Финансирање рада и активности УПО Звездара је огледало скромности. Приход се углавном базира на чланаринама које су 300 динара на годишњем нивоу и одраз су жеље да се одржи повезаност и присутност чланства у Удружењу. У том смислу чине се покушаји да се оживе месни одбори у свим деловима општине, да се евидентирају нови чланови који би били кадри да спроводе статутарне активности.

Томислав Живковић

ОПШТИНСКА ОРГАНИЗАЦИЈА ПЕНЗИОНЕРА ТРСТЕНИК

Сумирање рада у протеклој години

Од важнијих активности у 2024. години, у Општинској организацији пензионера Трстеник издвајају измену Правилника Фонда солидарности, односно повећање износа бескаматних краткорочних позајмица за чланове Фонда, које су подигнуте са 10.000 на 20.000 динара, а могу се враћати у пет месечних рата без камате.

Према речима председника ове организације, Бранислава Лазаревића, повољности које су чланови могли користити, поред Фонда солидарности, су набавка животних намирница, пилећег mesa, рибе и производа од рибе на отплату у три једнаке месечне рате, као и набавка огрева, дрва и угља, уз повољне цене и на десет једнаких месечних рата.

– У јануару је почео упис заинтересованих за дрва и угљ, а пензионери су могли конкурисати и за бесплатну рехабилитацију у бањско-климатским центрима Србије о трошку Фонда ПИО, у трајању од 10 дана. Одржана је и Скупштина пензионера Расинског округа и дружење, где су у гостима били представници организација пензионера са којима Трстеничани имају традиционално успешну сарадњу – рекао је Лазаревић.

Како је навео, заинтересованим члановима омогућено је и колективно осигурање, горња граница приступне старости је 70 година а месечни износ 460 динара.

– Већ дуже у нашим просторијама организујемо и бесплатну

проверу вида и слуха, уз могућност куповине слушних апарата и наочара у више месечних рата. Договорене су и испоруке сухомеснатих производа од свињског mesa у пакетима од четири и пет и по килограма по повољним ценама, као и акцијска продаја пилећег mesa. У сталном смо контакту са председницима наших месних организација, дајемо пакете помоћи за болесне и угрожене у зависности од тога колико која месна организација има чланова. У Клубу се пензионери друже, играју карте, доминe, проводе слободно време, а ове и друге активности наставићемо и у наредном периоду – истакао је Бранислав Лазаревић, председник ОО пензионера Трстеник.

Бранислав Лазаревић, први човек трстеничких пензионера

У овој организацији успешно функционише и Комисија за излете и дружења пензионера. Планиране активности спроводи председница Комисије Милица Куч, помажу јој Радмила Цветковић и Василије Тошовић, а онедавно и Мирослав Алексић. У 2024. години организовано је више излета али и дружења у ресторанима.

Драган Ивановић

Исплата пензије на рачун ГЦ

Д. С., Пећинци: Моја мајка је смештена у Геронтолошком центру у Руми. До сада сам њену пензију подизала ја па сам уплаћивала за смештај у ГЦ. Да ли њена пензија може да се преусмери директно на рачун дома и како да то реализујемо?

Одговор: Ако је пензионер смештен у дом за стара лица, без обзира на то да ли је у питању државни или приватни дом, на захтев корисника Фонд ПИО може да уплаћује пензију на рачун те установе. За овај вид трансфера новца не постоје трошкови исплате. Да би се извршила промена за уплату пензије, потребно је да подне-

се Захтев за исплату пензије – филијала, уз који се прилаже уговор о смештају у дом за стара лица. Документацију Фонду може доставити и установа уз сагласност пензионера (у слободној форми).

На рачун установе Фонд уплаћује и накнаду за помоћ и негу другог лица уколико корисник прима и ову новчану накнаду.

Шта у случају да радник није одјављен

П. Г., Куршумлија: Скоро две године сам без посла а пре тога сам кратко радила у једном сервису. Сада сам добила стални посао и када је послодавац хтео да ме пријави, речено му је да нисам одјављена из претходне фирме. Шта да радим, да ли ја треба да тражим од старог послодавца да ме одјави?

Одговор: Уколико послодавац не поднесе одјаву осигурања у прописаном року од три дана од престанка запослења, запослени може да поднесе захтев за утврђивање престанка својства осигураника надлежној филијали РФ ПИО до дату-

ма престанка рада код послодавца. Уз захтев треба доставити све писане доказе на основу којих се може утврдити датум престанка рада. По поднетом захтеву Филијала ће спровести поступак и донети одговарајуће решење.

Уплата доприноса – само као услов за пензију

Д. Б., Добановци: Идем у пензију ове године са више од 30 година стажа. Имам још скоро три године стажа за које ми нису уплаћени доприноси и вероватно неће никад ни бити. Да ли могу сама себи да уплатим доприносе за тај период?

Одговор: Осигураник може сам да плати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање за период кад је био у радном односу, тј. у осигурању а за које му послодавац није платио доприносе само

уколико је тај период осигурања неопходан за испуњавање услова за пензију. С обзиром на то да имате више од 30 година стажа, значи да имате услов за пуну старосну пензију по годинама живота.

Рад са непуним радним временом

Б. В., Љиг: Шест месеци радим код једног послодавца са непуним радним временом. Како ће ми и да ли ће ми бити обрачунат стаж за непуно радно време?

Одговор: Уколико је реч о уговору о раду (на одређено или неодређено радно време), стаж се остварује у календарском трајању осигурања, без обзира на то што осигураник није радио пуно радно време, под условом да је радно ангажован само код

једног послодавца. У том случају послодавац је у обавези да плаћа доприносе за пензијско и инвалидско осигурање на исплаћену зараду, односно на најнижу основицу доприноса ако је зарада нижа од најниже основице. Међутим, уколико осигураник

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Више информација о свим питањима из области пензијског и инвалидског осигурања доступно је на сајту РФ ПИО www.pio.rs

обавља послове по основу уговора о делу, ауторског уговора или других уговора и за извршен посао остварује уговорену накнаду, а није осигуран по другом основу, стаж осигурања рачуна се тако што се износ уговорене накнаде, на коју се плаћа порез, дели са најнижом месечном основицом за плаћање доприноса која важи у момен-

ту уплате доприноса, и добијени резултат представља број месеци који се признају у стаж осигурања. То значи да се стаж осигурања по основу обављања уговорених послова (без обзира на број радних сати), не утврђује у истом календарском трајању колико је трајало обављање послова по уговору, већ зависи од износа уговорене накнаде.

Закон о ПИО не прописује права по основу привременог старатељства

Г. П., Београд: Питање постављам у име пријатељице која је привремени старатељ свом пунолетном брату који је процесно неспособан. Она је у радном односу на неодређено време, наставник је у једној основној школи. Интересује је да ли јој се урачунава у радни стаж или ће јој то што је привремени старатељ једног дана бити основ на пензијски основ.

Одговор: У стаж осигурања рачуна се време које осигураник проведе на раду по основу кога је обавезно осигуран и за које је уплаћен допринос за пензијско и инвалидско осигурање. Ваша пријатељица остварује стаж осигурања по основу запослења и када испуни услове, право на пензију може да

оствари на основу тог стажа, а висина пензије ће зависити од основица (зарада) на које су плаћени доприноси и дужине стажа осигурања.

Закон о пензијском и инвалидском осигурању, који примењује Фонд ПИО, не прописује ни једно право по основу привременог старатељства.

Породична пензија и наследство

К. Л., Ваљево: Моја мајка је предала захтев за породичну пензију после смрти мог оца. Да ли ће изгубити породичну пензију ако се одрекне права на наслеђивање пошто жели да се одрекне имовине у корист сестре и мене? То би се по Закону о наслеђивању сматрало да се прихватила наслеђа, а у истом моменту уступила наслеђе. Пре оставинске расправе хтели бисмо да будемо сигурни да јој то неће правити проблем да наследи породичну пензију.

Одговор: Право на породичну пензију утврђује се у складу са одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, независно од Закона о наслеђивању. Дакле, оставински поступак не утиче на остваривање

права на породичну пензију. Конкретно, удова може да се прихвати наследства и да га се одрекне у корист деце, а да оствари право на породичну пензију ако су испуњени услови прописани Законом о ПИО.

СОПСТВЕНОМ ПРОИЗВОДЊОМ ДО ЗАРАДЕ

Увек ради оно што најбоље умеш

Вашари, сајмови и друге манифестације су прилика да се упознамо не само са посебним понудама, разноврсним асортиманом робе, него и да нешто ново купимо, пробамо, научимо. Често се догоди да у тој гужви излагача и посетилаца чујемо неке другачије приче, упознамо занимљиве људе, разменимо мишљења и идеје и на тај начин дођемо до спознаје шта бисмо сами могли учинити да побољшамо живот, унапредимо пословање или још боље – како да искористимо сопствене потенцијале који би нам омогућили и неки вид зараде.

Традиционални децембарски Фестивал хране и пића „Ravangrad Wine Fest” у Сомбору је окупио четрдесетак произвођача из региона, на њему су се представиле и средње школе које образују кадрове за производњу и прераду воћа и поврћа и припрему и обраду намирница, док су, наравно, на манифестацији доминирали винари.

Уз купљену улазницу је сваки посетилац добио винску чашу и купоне за дегустацију, па је могао да бира најпримамљивији штанд у зависности од тога да ли преферира храну или пиће, мада су и једно и друго привлачили око посматрача јер ипак чине симбиозу у националној гастрономској култури.

Од низа тематских штандова један се посебно издвојио широком лепезом домаћих, тј. домаћинских специјалитета, а упра-

во су се ту посетиоци највише и окупљали. Евидентно је било и да им је понуда итекако позната, чим су „из главе” диктирали поруџбине. Штанд је обиловао свеже испеченим сланим и слатким пецивима, пекмезима, домаћом ракијом и заборављеним производима од дуње као што је нпр. китникез, али и уредно спремљеном зимницом са све етикетама брэнда, а на лицу места се могло и дегустирати све понуђено.

Тако смо дошли до приче и идеје на који начин допунити кућни буџет и да ли је исплативо спремати зимницу. Наш саговорник је била госпођа Мира Лугумерски, сомборска домаћица која већ неколико година своје производе излаже и продаје на сличним манифестацијама и тиме обезбеђује солидан приход. Како смо чули, у временима највеће транзиције је и фирма у којој је била запослена престала са радом, а пошто је пензија још била далеко, одлучила је да своје знање и своју башту претвори у извор зараде.

– Мало већа улагања у башту и проширење производних култура, како из повртарства тако и у садњу нових воћних засада, за пар година су, уз додатну едукацију саветодавних стручних тимова, допринели да наше газдинство на породичној парцели добије изглед праве баште из маште. То је, уз дугогодишње знање припреме зимнице и умешност у спремању разних ђаконија,

Сомборка Мира Лугумерски добар пример како уновчити знање

коју сам стекла још у детињству, допринело да кренемо у производњу и преко сопствених потреба – прича Мира Лугумерски.

Убрзо су се и први купци уверили у изванредан квалитет, поруџбине су се уговарале и за годину дана унапред, па је породица могла да рачуна и на неки вид сигурног пласмана, којег је било и код производње домаће ракије као додатка овом асортиману.

У очекивању пензије, наша саговорница је већ неколико година на манифестацијама широм западне Бачке и, како каже, не може да се пожали. Нас је, као и купце, интересовало да ли ће тај посао наставити да ради и кад се пензионише, односно какви су јој планови.

– Наравно да ћу радити докле год ме здравље служи. Кад сам остала без посла, схватила сам да треба да радим оно шта најбоље знам а то су управо ти послови у кући, у домаћинству. Томе су ме училе и моја баба и моја мама. Ја сам то временом још унапредила, а нико не треба да клоне духом ако остане без посла него да ради оно у чему је најбољи и резултат неће изостати. Спремање зимнице је исплатив посао јер када поређате тегле у оставу, не бринете за зиму. А да купујете у маркетима је скупо и никада тако добро као домаће. Треба само издвојити мало времена почетком јесени јер, на пример, за ајвар су мени потребна само два дана. Неколико тегли оставим за нас у кући, вишак је за продају – истиче госпођа Мира и додаје да размишља да у будућности направи неку огледну радионицу у башти где ће заинтересоване жене и девојке учити како да припремају земљиште и засад, како се узгајају разне културе, како се прерађује воће и поврће.

Јер, свако знање је злата вредно. А може да донесе и који динар у кућу.

Иванка Огњанов

Сајмови су и прилика да се посетиоци упознају са деликатесима којих нема у редовној понуди

Да ли сте знали ...

– да је назив небодер ушао у употребу последњих деценија 19. века, након што су изграђене прве високе зграде у Сједињеним Државама? Зграда Друштва за осигурање домова у Чикагу, завршена 1884. године, са 12 спратова сматра се првом високом зградом индустријске ере. Захваљујући проналасцима попут армираног бетона и челичних оквира постало је могуће градити зграде више од 23 метра, што је била гранична висина због ризика од пожара.

– да се златним добом сматрају прве четири деценије 20. века када је изграђен за то доба невероватан број високих зграда? Већина је грађена у стилу Арт декоа: спој традиционалног и експерименталног, луксузног и футуристичког, а најпознатије грађевине из тог периода су Tribune Tower у Чикагу и Chrysler и Empire State Building у Њујорку.

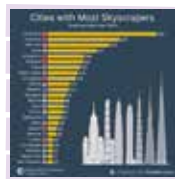

– да су небодери били углавном амерички феномен све до 90-их година 20. века? Петронас куле у Куала Лумпуру (Малезија), завршене 1998, престижне су Вилис торањ у Чикагу и постале највише зграде на свету. Та титула се више никада није вратила у Сједињене Државе.

– да је Петронас куле 2004. прстигао Тајпеј 101, Светски финансијски центар у Тајпеју (Тајван), који је прво место држао до 2010. године? То је први небодер који је прешао границу од пола километра (508 м), има 101 спрат и дизајниран је да издржи тајфуне, земљотресе и ветар до 216 км/ч.

– да је 46 од 50 највиших зграда на свету изграђено у 21. веку и већина се налази у Азији? Највећи број је сконцентрисан у само неколико градова: Дубаи је „престоница“ супер високих небодера, виших од 300 метара, док је Хонгконг град са највише високих зграда, иза њега је Шенжен а на трећем месту Њујорк.

– да је још увек највиша зграда на свету Бурџ Калифа у Дубаију, отворена 4. јануара 2010? Овај небодер, висок 828 м, има 163 спрата и 57 лифтова. Дизајнирао га је амерички архитекта Адријан Деван Смит, чији је пројекат и будућа највиша зграда на свету, Кула Џеда у Саудијској Арабији, која ће кад се заврши бити висока око један километар.

Лековите мисли

Његова љубав према послу је платонска.

Изгледа да су наше најлепше посланице – трачеви.

Од парног грејања боље је грејање с парам.

Неко даје на хемијско чишћење своје одело, а неко своју биографију.

Шта вреди што су телефони паметни кад није онај који их користи.

Људи говоре збогом, а вештачка интелигенција зчипом!

Душан Старчевић

Пензија

У породици сви смо зависници. Зависимо од дедине пензије.

Мала му је национална пензија, опет држи концерте.

Он је страни плаћеник. Прима ино пензију.

Година је нова. Остало ће све бити по старом.

Нова година је једина нова ствар која ће и без гаранције трајати годину дана.

Петар Јовановић

Године

Судбина се смеје нашим напорима да је избегнемо.

Пусти оно што ће доћи, држи се оног што је већ дошло.

Дужину живота одређује његов садржај.

Бројке су озбиљна ствар – каза деда на деведесети рођендан.

Несигурне су мердевине преко туђих леђа.

Најбрже протрчи – шанса.

Бранка Лазић

Младост

Афоризам је као сукња. Што краћи то бољи!

Лагодна младост ствара од човека мекушца!

Памет ме је више коштала, него што ми је глупост користила!

Пуни сте себе. Зато сте тешки другима!

Уљудност је јача од сваког оружја!

Цинизам је врхунац духа!

Раде Мићковић

Глава

Мој доктор је хипохондар. Увек ми каже да сам болестан.

Све радим исправно. Погрешна су очекивања.

Где ми је глава, ту ми је и све остало.

Ни сви егоисти нису исти.

Оријентисали смо се. Једни су за Оријент, други за Запад.

Чврсто држим до себе и кад сам најопуштенији.

Милен Миливојевић

РЕШЕНИЕ: биксена, гравар, атол, куклоуи, аравач, машина, ест, навика, економ, дуп, овъикне, сликар, ланани, окат, наводни, аверси, чапидице.